

**Chambre
des Représentants**

SESSION 1963-1964

11 DÉCEMBRE 1963

PROJET DE LOI

modifiant la loi du 4 août 1890 relative à la falsification des denrées alimentaires et portant, dans l'intérêt de la santé publique, des mesures en matière de denrées ou substances alimentaires et autres produits.

PROPOSITION DE LOI

relative aux denrées alimentaires, additifs, produits et objets usuels.

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE LA SANTE PUBLIQUE
ET DE LA FAMILLE (1)
PAR Mme FONTAINE-BORGUET.

MESDAMES, MESSIEURS,

La Commission de la Santé Publique et de la Famille a procédé au cours de plusieurs séances à l'examen attentif du présent projet de loi et conjointement de la proposition de loi relative aux denrées alimentaires, additifs, produits et objets usuels, déposée à la Chambre des Représentants le 7 décembre 1961 par Mme Vanderveken-Van de Plass et consorts (n° 230/1, 1961-1962).

(1) Composition de la Commission :

Président : M. Smedts.

A. — Membres : MM. Allard, Bode, Mme Craeybeckx-Orij, MM. De Mey, Duvivier, Eneman, Lenoir, Michel, Smedts, Mmes Van Daele-Huys, Verlackt-Gevaert. — MM. De Cooman, De Pauw, Mme Fontaine-Borguet, M. Hossey, Mme Lambert, M. Nazé, Mme Prince, M. Vanderhaegen, Mme Vanderveken-Van de Plass, M. Vercauteren. — MM. Cornet, Piron.

B. — Suppléants : Mme De Riemaeker-Legot, MM. De Rijck, Meyers, Verboven, Verhenne, Verroken. — MM. Christiaenssens, Geldof, Namèche, Van Cleemput, Van Winghe. — M. D'haeseleer.

Voir :

- a) 501 (1962-1963) :
 - N° 1 : Projet de loi.
 - N° 2 à 6 : Amendements.
- b) 230 (1961-1962) :
 - N° 1 : Proposition de loi.

**Kamer
van Volksvertegenwoordigers**

ZITTING 1963-1964

11 DECEMBER 1963

WETSONTWERP

tot wijziging van de wet van 4 augustus 1890 betreffende de vervalsing van levensmiddelen en houdende maatregelen, in het belang van de volksgezondheid, op het gebied van voedingswaren of -stoffen en andere produkten.

WETSVOORSTEL

betreffende de eetwaren, toevoegsels en gebruiksprodukten en -voorwerpen.

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE VOLKSGEZONDHEID
EN HET GEZIN (1) UITGEBRACHT
DOOR Mevr. FONTAINE-BORGUET.

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor de Volksgezondheid en het Gezin heeft verscheidene vergaderingen gewijd aan een grondig onderzoek van het onderhavig ingediende wetsontwerp en, terzelfder tijd, van het wetsvoorstel betreffende de eetwaren, toevoegsels en gebruiksprodukten en -voorwerpen, dat op 7 december 1961 bij de Kamer van Volksvertegenwoordigers is ingediend door Mevr. Vanderveken-Van de Plass c.s. (n° 230/1, 1961-1962).

(1) Samenstelling van de Commissie :

Voorzitter : de heer Smedts.

A. — Leden : de heren Allard, Bode, Mevr. Craeybeckx-Orij, de heren De Mey, Duvivier, Eneman, Lencir, Michel, Smedts, Mevr. Van Daele-Huys, Verlackt-Gevaert. — de heren De Cooman, De Pauw, Mevr. Fontaine-Borguet, de heer Hossey, Mevr. Lambert, de heer Nazé, Mevr. Prince, de heer Vanderhaegen, Mevr. Vanderveken-Van de Plass, de heer Vercauteren. — de heren Cornet, Piron.

B. — Plaatsvervangers : Mevr. De Riemaeker-Legot, de heren De Rijck, Meyers, Verboven, Verhenne, Verroken. — de heren Christiaenssens, Geldof, Namèche, Van Cleemput, Van Winghe. — de heer D'haeseleer.

Zie :

- a) 501 (1962-1963) :
 - N° 1 : Wetsontwerp.
 - N° 2 tot 6 : Amendementen.
- b) 230 (1961-1962) :
 - N° 1 : Wetsvoorstel.

Le projet de loi a fait l'objet d'amendements présentés par Mme Vanderveken-Van de Plas dans lesquels on retrouve la portée de sa proposition. La Commission a également étudié des amendements présentés par le Gouvernement ainsi que par M. Lenoir.

Il nous plaît de souligner l'esprit de coopération constructive qui n'a cessé de régner au cours des séances. Le Ministre et chacun des membres de la Commission ont voulu légiférer dans la clarté et avec comme souci primordial, le respect de la santé des consommateurs. D'autre part, l'Administration n'a négligé aucun effort pour informer la Commission sur les problèmes techniques ou administratifs posés au cours des discussions.

* * *

DISCUSSION GENERALE.

La première séance de votre Commission a été consacrée à l'audition d'un exposé introductif du Ministre de la Santé Publique et de la Famille concernant l'économie générale du projet du Gouvernement et suivi d'un examen comparatif de ce projet et de la proposition de loi.

EXPOSE DU MINISTRE.

I. — Economie générale du projet.

Bien que la loi du 4 août 1890 relative à la falsification des denrées alimentaires ait contribué de manière efficace à la sauvegarde de la santé publique, l'expérience résultant de l'application de cette loi au cours de plusieurs dizaines d'années a incité le Pouvoir exécutif à proposer au Parlement certaines modifications fondamentales. Dans un but de clarté, le texte du projet synthétise les dispositions en vigueur et les modifications envisagées.

La loi de 1890 et le projet diffèrent essentiellement sur les points suivants :

1°) Les dispositions du nouveau projet ne sont plus applicables à l'alimentation des animaux car d'autres dispositions légales sont intervenues dans ce domaine depuis la loi du 4 août 1890.

2°) Le Pouvoir exécutif est dorénavant habilité à réglementer non seulement le commerce des denrées alimentaires mais également la fabrication ou la préparation de celles-ci.

En effet, l'influence des denrées alimentaires sur la santé de l'homme ne devant plus être démontrée, il est essentiel d'essayer d'obtenir la salubrité et l'innocuité les plus grandes possibles dans toutes les opérations qui affectent les denrées depuis leur fabrication jusqu'à leur mise en vente dans le public.

3°) La principale modification consiste dans la solution nouvelle qui est apportée au problème des additifs.

En vertu de la loi du 4 août 1890, l'addition de matières étrangères à des denrées alimentaires est permise si ces substances sont inoffensives ou ne servent pas à falsifier une denrée ni à tromper le consommateur.

Le nouveau projet renverse la charge de la preuve. Alors que jusqu'à présent l'Administration devait prouver la noc-

Op het wetsontwerp werden amendementen voorgesteld door Mevr. Vanderveken-Van de Plas. Zij hebben dezelfde draagwijdte als het wetsvoorstel. De Commissie heeft eveneens amendementen onderzocht, die voorgesteld werden door de Regering en door de heer Lenoir.

Wij onderstrepen graag de geest van opbouwende samenwerking, waarvan tijdens de vergaderingen voortdurend blijk werd gegeven. De Minister en alle leden van de Commissie wensten klare wetgevende bepalingen tot stand te zien komen, met als hoofdbekommernis de gezondheid van de verbruikers te beschermen. Anderzijds heeft het Bestuur geen enkele inspanning verwaarloosd om de Commissie op de hoogte te stellen van de technische of administratieve vraagstukken die tijdens de besprekingen zijn gerezen.

* * *

ALGEMENE BESPREKING.

Tijdens de eerste vergadering hoorde de Commissie het inleidend betoog van de Minister van Volksgezondheid en van het Gezin betreffende de algemene opzet van het Regeringsontwerp. Het werd gevuld door een vergelijkend onderzoek van dit ontwerp en van het wetsvoorstel.

UITEENZETTING VAN DE MINISTER.

I. — Algemene opzet van het ontwerp.

Hoewel de wet van 4 augustus 1890 betreffende de verslaving van levensmiddelen doelmatig heeft bijgedragen tot de bescherming van de volksgezondheid, heeft de ervaring welke tijdens ettelijke tientallen jaren ingevolge de toepassing van deze wet is opgedaan, de Uitvoerende Macht ertoe aangespoord het Parlement sommige fundamentele wijzigingen voor te stellen. Duidelijkheidshalve zijn de vigerende bepalingen en de voorgenomen wijzigingen op synthetische wijze in de tekst van het ontwerp verwerkt.

De wet van 1890 en het ontwerp verschillen in hoofdzaak op de volgende punten :

1°) De bepalingen van het nieuwe ontwerp betreffen niet meer het voor dieren bestemde voedsel, omdat sedert de wet van 4 augustus 1890 andere wettelijke bepalingen terzake zijn uitgevaardigd :

2°) Voortaan is de Uitvoerende Macht bevoegd om niet alleen de handel in voedingswaren, maar ook de fabricage en de bereiding ervan te regelen.

De invloed van de voedingswaren op de gezondheid van de mens moet niet meer worden aangetoond; het is dus van essentieel belang dat, tijdens al de bewerkingen die de waren vanaf de fabricage tot en met het in de handel brengen ervan ondergaan, de grootst mogelijke zorg wordt besteed aan salubriteit en onschadelijkheid.

3°) De voornaamste wijziging bestaat in de nieuwe oplossing, die aan het probleem van de toevoegsels wordt gegeven.

Krachtens de wet van 4 augustus 1890 is de toevoeging van vreemde stoffen aan levensmiddelen veroorloofd, indien deze stoffen onschadelijk zijn of er niet op berekend zijn voedingswaren te vervalsen of de verbruiker te bedriegen.

Door het nieuwe ontwerp wordt de bewijslast omgekeerd. Terwijl tot nog toe het Bestuur de schadelijkheid van een

vité d'un additif, le projet met à charge du producteur ou du fabricant la preuve de l'innocuité et subordonne l'utilisation de l'additif à une autorisation préalable.

En raison de l'importance de cette partie du projet de loi, un commentaire spécial lui sera consacré.

4°) Le souci de préserver la santé du consommateur dans toutes les opérations qui s'échelonnent depuis la fabrication jusqu'à l'emballage et ultérieurement lors de la conservation des denrées alimentaires, explique la nécessité d'imposer certaines conditions sanitaires aux personnes, objets et locaux susceptibles de souiller ou de contaminer les denrées alimentaires destinées à la consommation.

5°) Il a également paru nécessaire de protéger la santé publique dans le domaine des produits cosmétiques et des produits à base de tabac, qui peuvent contenir des substances déclarées toxiques ou nuisibles. Ces produits peuvent être assimilés en quelque sorte aux denrées alimentaires puisqu'ils peuvent être absorbés dans une certaine mesure par l'organisme humain. En raison de son importance, ce problème fait également l'objet d'un commentaire spécial.

6°) La loi du 4 août 1890 ne prévoyait que des peines de police sauf les cas où une disposition du Code pénal prévoyant des peines plus sévères était applicable.

Selon la nouvelle loi, les sanctions pénales seront aggravées lorsque les infractions seront de nature à constituer un réel danger pour la santé du consommateur, sans que soit nécessairement établie une intention délictueuse particulière dans le chef du délinquant.

D'autre part, toute publicité mensongère relative à des caractéristiques sanitaires attribuées aux produits visés par la présente loi sera dorénavant sanctionnée pénalement.

II. — Comparaison entre la proposition de loi de Madame Vanderveken-Van de Plass et consorts et le projet de loi n° 501.

1°) La proposition de loi couvre un champ d'application extrêmement vaste et rencontre non seulement des préoccupations d'ordre sanitaire mais aussi des objectifs économiques et commerciaux. Par contre, le projet s'inspire essentiellement du souci d'assurer la protection sanitaire des consommateurs.

2°) En abrogeant la loi du 4 août 1890, la proposition rend caduque une réglementation abondante et efficace, et s'écarte de la jurisprudence existante et de la tradition administrative.

3°) La répression des fraudes par un service unique tel qu'il est prévu par la proposition déborde du cadre de la mission normale du Département de la Santé Publique.

D'autre part, au point de vue répressif, il importe de viser des situations et des faits très précis, de nature à compromettre les impératifs de la santé publique.

4°) La portée de la définition des additifs figurant à l'article 1 de la proposition semble trop étendue car elle n'exclut pas l'emploi des denrées alimentaires usuelles et des condiments et arômes naturels.

5°) La proposition donne une définition des produits et objets usuels, d'où il résulte que la loi aurait un champ d'application illimité. En effet, la seule présence d'un objet usuel pouvant être en contact avec les denrées ou le corps

toevoegsel diende te bewijzen, eist het ontwerp dat het bewijs van de onschadelijkheid wordt geleverd door de producent of de fabrikant, en maakt het tevens het gebruik van het toevoegsel afhankelijk van een voorafgaande machting.

Gelet op het belang van dit gedeelte van het wetsontwerp, wordt er een speciale commentaar aan gewijd.

4°) De zorg voor de gezondheid van de verbruiker bij alle bewerkingen, van de fabricatie tot de verpakking, en later bij het bewaren van levensmiddelen, verklaart waarom het noodzakelijk is bepaalde gezondheidsvoorwaarden op te leggen aan personen, voorwerpen en lokalen, die voor het verbruik bestemde levensmiddelen kunnen bezoedelen of besmetten.

5°) Verder leek het noodzakelijk de volksgezondheid te beschermen op het gebied van cosmetica en tabaksprodukten, die als vergift of schadelijk aangemerkte stoffen kunnen bevatten. Deze produkten kunnen in zekere zin worden gelijkgesteld met levensmiddelen daar zij in zekere mate door het menselijk organisme kunnen worden opgenomen. Gelet op de belangrijkheid ervan, wordt ook aan dit probleem een speciale commentaar gewijd.

6°) Door de wet van 4 augustus 1890 werden slechts politiestraffen bepaald, behoudens toepassing van een strenge bepaling van het Strafwetboek.

Ingevolge de nieuwe wet worden de straffen verzwaaid wanneer de overtredingen een werkelijk gevaar opleveren voor de gezondheid van de verbruiker. Daarvoor is echter niet vereist dat het bijzonder misdadige opzet van de overtreder bewezen wordt.

Bovendien wordt iedere leugenachtige publiciteit in verband met de sanitaire eigenschappen, die worden toegeschreven aan de door deze wet bedoelde produkten, voortaan strafrechtelijk gestraft.

II. — Vergelijking tussen het wetsvoorstel van Mevr. Vanderveken-Van de Plass c.s. en het wetsontwerp n° 501.

1°) Het toepassingsgebied van het wetsvoorstel is zeer ruim en beantwoordt niet alleen aan bekommernissen inzake volksgezondheid; het beoogt ook economische en handelsdoeleinden. Het ontwerp daarentegen laat zich in hoofdzaak in met de zorg om de bescherming van de gezondheid der verbruikers.

2°) Het voorstel houdt de opheffing in van de wet van 4 augustus 1890 en meteen van een overvloedige en afdoende reglementering. Daardoor wijkt het af van de bestaande rechtspraak en van de administratieve traditie.

3°) De bestraffing van het bedrog door één enkele dienst, zoals bepaald in het voorstel, valt buiten de normale bevoegdheid van het departement van Volksgezondheid.

Bovendien moet men, op strafrechtelijk gebied, zeer nauwkeurig omschreven toestanden en feiten kunnen aanwijzen, die in gevaar brengen wat voor de volksgezondheid volstrekt vereist is.

4°) De in het eerste artikel van het voorstel voorkomende omschrijving van de toevoegsels lijkt te ruim, want zij sluit het gebruik van gewone levensmiddelen en natuurlijke spicerijen en aroma's niet uit.

5°) Het voorstel bepaalt wat dient verstaan te worden onder gebruiksprodukten en -voorwerpen. Dit zou de wet onbeperkt van toepassing maken. Inderdaad, alleen reeds ingevolge het contact van een gebruiksvoorwerp met levens-

humain, autoriserait l'Exécutif à réglementer la fabrication de cet objet.

L'Administration a le devoir de prévenir les dommages causés à la santé par l'emploi normal d'une denrée alimentaire, d'un produit cosmétique ou d'un produit à base de tabac, mais il lui est impossible de prévenir les accidents qui résulteraient de l'usage anormal d'un produit quelconque.

6°) L'article 3, 3e de la proposition vise notamment les qualités réelles d'une denrée alimentaire, d'un produit ou d'un objet usuel. Or, au point de vue de la santé publique, seules importent les qualités intrinsèques des denrées alimentaires, et il n'appartient pas à l'Administration de définir les autres qualités commerciales, par exemple, que peut présenter une denrée.

Pour les mêmes raisons, l'article 5 de la proposition prévoyant l'institution d'une commission consultative nouvelle qui serait habilitée à apprécier des critères de qualité ne pouvait être retenu. Le Conseil Supérieur d'Hygiène exerce actuellement sa mission de sauvegarde de l'intégrité de la valeur nutritive des denrées et de protection de la santé du consommateur; par contre, le rôle de cette commission consultative s'étendrait au domaine économique et commercial qui est étranger aux questions sanitaires.

Certes, la proposition constitue une initiative appréciable en vue de la solution du problème des denrées alimentaires et le Gouvernement ne refuse pas d'examiner si certaines de ses dispositions pourraient utilement compléter le projet qu'il a présenté. Mais il est incontestable que la proposition a un champ d'application beaucoup trop large : il ne suffit pas d'étendre à l'infini le champ d'application d'une loi de cadre pour prévenir tout dommage à la santé publique; il faut surtout que l'Administration ait la possibilité de prendre des mesures efficaces d'exécution et d'assurer le contrôle de leur application.

III. — Le problème des additifs.

Cette importante question fait l'objet de l'article 3 du projet, qui s'inspire en cette matière des principes admis par les organismes internationaux compétents en matière de denrées alimentaires et mis en vigueur par les lois américaine et allemande.

La définition de l'additif repose sur les considérations émises par le Conseil Supérieur d'Hygiène publique, en sa séance du 4 octobre 1961. Doivent être considérées comme additifs, les substances qui apparaissent dans les aliments ou y sont ajoutées et qui ne sont pas caractérisées par leur valeur nutritive ou leur teneur naturelle en vitamines ou en matières sapides ou aromatiques.

Le projet prévoit deux catégories d'additifs; ceux qui sont dits intentionnels et ceux qui sont dits technologiques. Les uns sont volontairement ajoutés aux aliments dans un but précis, tels que les colorants, les conservateurs, les émulsificateurs. Les autres proviennent soit d'un traitement subi par les matières premières (par exemple des résidus de pesticides ou de produits phytopharmaceutiques dans les produits agricoles ou sur les fruits), soit de manipulations ou d'opérations de fabrication, de préparation ou de conservation (par exemple la persistance de solvants, de réactifs ou même de substances contaminantes provenant des ustensiles ou emballages utilisés). Ainsi qu'il est expliqué dans la partie générale de l'exposé, les dispositions du projet comportent un renversement de la charge de la preuve.

middelen of het menselijk lichaam zou de Uitvoerende Macht over de nodige bevoegdheid beschikken om de productie van dat voorwerp te reglementeren.

Het is de plicht van het Bestuur, te verhinderen dat het normaal gebruik van levensmiddelen, cosmetica of tabaksprodukten schade berokkent aan de gezondheid, maar het kan onmogelijk ongevalen voorkomen, veroorzaakt door abnormale aanwending van een of ander produkt.

6°) Artikel 3, A, 3^e, van het voorstel betreft met name de werkelijke hoedanigheden van levensmiddelen en van gebruiksprodukten of -voorwerpen. Wat nu de volksgezondheid betreft, zijn alleen de intrinsieke hoedanigheden van de levensmiddelen van belang, en het is niet de rol van het Bestuur de andere hoedanigheden van een produkt, bv. de commerciële hoedanigheden ervan, te bepalen.

Om dezelfde redenen kon artikel 5 van het voorstel, waarbij voorzien wordt in een nieuwe raadgevende commissie om kwaliteitscriteria te beoordelen, niet worden aanvaard. De Hoge Gezondheidsraad ziet thans toe op de zuiverheid en de voedingswaarde van de levensmiddelen en op de bescherming van de gezondheid van de verbruiker; de bevoegdheid van de raadgevende commissie daarentegen zou ook gelden voor het economische en commerciële gebied, dat niet de gezondheidsproblemen niets heeft uit te staan.

Ongetwijfeld is het voorstel een verdienstelijk initiatief in verband met de oplossing van het levensmiddelenprobleem en de Regering weigert niet te onderzoeken of sommige bepalingen ervan dienstig zouden kunnen zijn als aanvulling van het door haar ingediende ontwerp. Maar het toepassingsgebied van het voorstel is ontegensprekelijk veel te uitgebreid : om te voorkomen dat de volksgezondheid enige schade wordt berokkend, is het niet voldoende een kaderwet onbeperkt van toepassing te verklaren; in de eerste plaats is vereist dat de administratie doeltreffende uitvoeringsmaatregelen kan nemen en ervoor kan zorgen dat op de toepassing ervan toezicht wordt gehouden.

III. — Probleem van de toevoegsels.

Dit belangrijke probleem wordt in artikel 3 van het ontwerp geregeld in het licht van de principes welke terzake zijn aangenomen door de bevoegde internationale organen op het gebied van voedingswaren en door de Amerikaanse en de Duitse wet in werking zijn gebracht.

De definitie van « toevoegsel » berust op het standpunt dat de Hoge Gezondheidsraad op zijn vergadering op 4 oktober 1961 heeft ingenomen. Als toevoegsel zijn aan te merken de stoffen die in de eetwaren voorkomen of er worden aan toegevoegd en waarvan de kenmerkende eigenschappen niet liggen in hun voedingswaarde of natuurlijke gehalte aan vitamines of smaakgevende of aromatische stoffen.

Het ontwerp onderscheidt twee categorieën van toevoegsels : de « opzettelijke » en de « technologische ». De ene worden opzettelijk en met een welbepaald doel aan de eetwaren toegevoegd. Het zijn onder meer de kleurstoffen, de conserverende en de emulgerende stoffen. De andere komen voort hetzij van een door de grondstoffen ondergane behandeling (bij voorbeeld de overblijfsels van pesticides of van fytofarmaceutische produkten in landbouwprodukten of op fruit), hetzij van behandelingen of bewerkingen bij de fabricage, de bereiding of de bewaring (bij voorbeeld het aanwezig blijven van oplossingsmiddelen, reagentia of zelfs besmettende stoffen welke voorkomen van gebruikte gereedschappen of verpakkingen). Zoals in het algemene gedeelte van de toelichting wordt uitgelegd, zijn de bepalingen van het ontwerp zo gesteld dat de rollen in verband met de bewijslast worden omgekeerd.

Sous l'empire de la loi de 1890, le Gouvernement doit, pour pouvoir interdire la présence d'un additif, en démontrer préalablement la nocivité pour la santé des consommateurs. Il est dès lors impossible d'empêcher les initiatives dangereuses de certains fabricants ou négociants qui livreraient à la consommation des denrées contenant des ingrédients dont l'innocuité ne serait pas suffisamment établie.

Il est vrai que le législateur de 1890 ne connaissait pas la pratique devenue constante de l'emploi d'adjutants dans les denrées. Le présent projet a pour principal objet de pallier cette importante lacune et, à cette fin, il érigé en principe général l'interdiction de mettre dans le commerce des denrées ou substances alimentaires contenant des additifs qui ne seraient pas préalablement autorisés par le Ministre de la Santé Publique et de la Famille.

Cette autorisation sera accordée sous forme d'inscription à une liste d'additifs qui ne pourra être effectuée qu'après avis du Conseil Supérieur d'Hygiène publique. La procédure d'autorisation prévoit que le requérant doit fournir tous les éléments d'appréciation nécessaires qui permettent au Conseil, d'émettre un avis non seulement sur l'innocuité de l'additif, mais aussi sur la nécessité, l'opportunité, ou l'utilité de son emploi, ou s'il s'agit d'un additif technologique, sur le caractère inévitable de sa présence.

Il convient enfin de signaler que les mesures de refus d'inscription sur la liste d'additifs autorisés ou de radiation pourront faire l'objet d'un recours non suspensif auprès du Roi.

IV. — Produits cosmétiques et produits à base de tabac.

A côté des denrées alimentaires, il existe d'autres produits utilisés dans le commerce et qui peuvent également pénétrer dans l'organisme humain : ce sont les produits cosmétiques et ceux à base de tabac.

Les cosmétiques sont des produits destinés à être mis en contact avec la surface ou les muqueuses du corps humain en vue de les nettoyer, protéger, embellir ou d'en modifier l'aspect ou la fonction, sans viser cependant des fins thérapeutiques. C'est ainsi que les produits de beauté et les savons de toilette doivent être considérés comme cosmétiques, mais pas les médicaments. Il est à remarquer que dans de nombreux pays, le commerce des cosmétiques est surveillé au point de vue sanitaire. En effet, des cosmétiques mis sur le marché peuvent contenir des ingrédients qui sont de nature à provoquer des réactions cutanées ou des intoxications graves.

Le problème est donc en quelque sorte analogue à celui des additifs dans les denrées alimentaires.

C'est pourquoi, il est nécessaire de pouvoir réglementer ou interdire le commerce de produits cosmétiques, qui contiennent des substances toxiques.

Ces réglementations seront soit soumises à l'avis du Conseil Supérieur d'Hygiène publique, soit proposées par ce dernier.

Enfin, en ce qui concerne le tabac, le projet ne répond pas à la question de savoir si ce produit a ou non des effets toxiques, mais il prévoit la possibilité de réglementer ou d'interdire l'offre en vente, la vente, la cession à titre gratuit ou à titre onéreux de tabacs auxquels sont incorporées des substances considérées comme toxiques ou nuisibles par le Conseil Supérieur d'Hygiène publique.

Tels sont les commentaires faits par le Ministre de la Santé Publique et de la Famille sur le projet qu'il présente.

* * *

Volgens de wet van 1890 dient de Regering eerst te bewijzen dat een toevoegsel schadelijk is voor de gezondheid der verbruikers, als zij de aanwezigheid ervan wil verbieden. Met een dergelijke regeling is het niet mogelijk het gevaar te vermijden, dat sommige fabrikanten of handelaars de verbruikers eetwaren aanbieden, welke bestanden bevatten waarvan niet voldoende bewezen is dat zij onschadelijk zijn.

In 1890 echter was de wetgever niet bekend met de algemeen geworden praktijk van het gebruik van hulpmiddelen in de eetwaren. Het onderhavige ontwerp heeft hoofdzakelijk ten doel die grote leemte aan te vullen en daartoe stelt het als algemeen principe voorop dat het verboden is in de handel te brengen voor de mensenvoeding bestemde waren of zelfstandigheden die toevoegsels bevatten welke niet vooraf zijn toegelaten door de Minister van Volksgezondheid en van het Gezin.

Deze toelating wordt verleend bij wijze van inschrijving op een lijst van toevoegsels, welke pas na advies van de Hoge Gezondheidsraad mag geschieden. In de procedure voor de toelating wordt bepaald dat de verzoeker gehouden is de Raad alle gegevens te bezorgen welke deze ter beoordeling nodig heeft om een advies te kunnen geven, niet enkel over de onschadelijkheid van het toevoegsel, maar ook over de noodzakelijkheid, de opportunité of het nut van het gebruik ervan, of, waar het om een technologisch toevoegsel gaat, over het onvermijdelijke van zijn aanwezigheid.

Ten slotte zij erop gewezen dat tegen weigering tot inschrijving op de lijst van toegelaten toevoegsels of tegen schrapping beroep — zonder schorsende uitwerking — kan worden ingesteld bij de Koning.

IV. — Cosmetica en tabakbevattende produkten.

Naast die levensmiddelen zijn nog andere produkten in de handel verkrijgbaar, die eveneens het menselijk orga-nisme kunnen binnendringen, nl. de cosmetica en de tabak-bevattende produkten.

Cosmetica zijn produkten die bestemd zijn om met de huid of de slijmvliezen van het menselijk lichaam in aanraking te worden gebracht, om die te reinigen, te beschermen of te verfraaien of om het uitzicht of de functie ervan te wijzigen, zonder dat daarmee een therapeutisch doel nastreefd wordt. Zo moeten schoonheidsmiddelen en toiletzeep als cosmetica beschouwd worden; als zodanig echter kunnen niet de geneesmiddelen worden aangezien. Opgemerkt zij dat de handel in cosmetica in tal van landen wordt gecontroleerd uit sanitaire overwegingen. Cosmetica kunnen immers substanties bevatten die huidaandoeningen of ernstige intoxcaties kunnen veroorzaken.

Het probleem is dus tot op zekere hoogte hetzelfde als dat van de toevoegsels in eetwaren.

Daarom moet de handel in cosmetica die toxicische substanties bevatten, gereglementeerd of verboden kunnen worden.

Dergelijke reglementeringen zullen ter fine van advies aan de Hoge Gezondheidsraad voorgelegd, dan wel door deze raad voorgesteld worden.

Ten slotte zij er nog op gewezen dat het ontwerp geen antwoord geeft op de vraag of dit produkt al dan niet toxicische uitwerkingen heeft, maar het voorziet in de mogelijkheid om het te koop aanbieden, de verkoop of de overdracht om niet of onder bezwarende titel van tabaksoorten waarin door de Hoge Gezondheidsraad als toxicisch of schadelijk aangemerke substanties bijgemengd zijn, te reglementeren of verbieden.

Ziedaar de commentaar die door de Minister van Volksgezondheid en van het gezin is uitgebracht op het door hem ingediende wetsontwerp.

* * *

Ensuite, Mme Vanderveken-Van de Plas expose l'économie de sa proposition de loi en soulignant qu'elle répond à une optique plus vaste puisqu'il s'agit d'une loi de cadre.

En effet, cette proposition de loi relative aux denrées alimentaires, additifs, produits et objets usuels, déposée le 7 décembre 1961, envisage une protection beaucoup plus large du consommateur et va beaucoup plus loin que le projet de loi du gouvernement, tout en maintenant le champ d'application de la loi de 1890 que le projet restreint.

La proposition ne se limite pas uniquement à la protection de la santé publique mais constitue une véritable loi de cadre, qui permettra un assainissement progressif de la législation en vigueur sans bouleverser brutalement la situation existante.

Les dispositions confèrent au Roi le pouvoir de réglementer la fabrication et le commerce des denrées alimentaires, produits et objets d'usage domestique au triple point de vue de l'*hygiène*, de la *lutte contre les tromperies et falsifications*, de l'*information complète et objective du consommateur*, sur la nature et la composition des produits et objets vendus.

La proposition de loi n° 230 prévoit :

1°) la consécration du principe des listes positives (tout ce qui n'est pas autorisé est interdit);

2°) la limitation de l'autorisation aux substances et traitements dont l'innocuité a été démontrée;

3°) l'obligation pour les fabricants de démontrer le caractère inoffensif des additifs et des traitements utilisés, sur la base de critères préalables établis par le Conseil Supérieur de l'Hygiène;

4°) une protection spéciale des aliments de base et des denrées destinées aux nourrissons;

5°) l'extension des dispositions réglementaires à des produits tels que le tabac, les cosmétiques, les produits pour les soins de la bouche et des dents, les produits d'entretien, les détergents, etc.;

6°) la reconnaissance officielle de la nécessité d'informer complètement et objectivement les consommateurs;

7°) la possibilité de lutter contre la publicité abusive et mensongère (en ce que toute affirmation doit reposer sur des preuves);

8°) la création d'une commission permettant aux Pouvoirs publics de recueillir les avis des industriels et des consommateurs;

9°) des sanctions qui, en certains cas, pourront être sévères afin de décourager les délinquants.

Mme Vanderveken déclare que sa proposition de loi s'inspire de lois étrangères, notamment la loi allemande, qui a fait ses preuves et qui est la législation la plus avancée en ce qui concerne la protection totale du consommateur. La Belgique pourrait s'en inspirer pour l'élaboration d'une législation qui doit s'adapter à l'évolution dans le domaine scientifique et technique, qui a sa répercussion sur la fabrication des produits alimentaires.

L'intention essentielle de la présente proposition de loi est de conférer au Roi les pouvoirs nécessaires pour protéger efficacement le consommateur contre les initiatives préjudiciables à sa santé et les abus et tromperies dont il est souvent victime.

* * *

Vervolgens licht Mevr. Vanderveken-Van de Plas de opzet van haar wetsvoorstel toe en zij wijst er daarbij op dat het in een ruimer kader moet worden gezien, omdat het in feite om een kaderwet gaat.

Immers, dit wetsvoorstel, dat betrekking heeft op eetwaren, toevoegsels, gebruiksprodukten en -voorwerpen, en dat op 7 december 1961 is neergelegd, heeft een veel betere bescherming van de consument op het oog en het reikt bovendien veel verder dan het wetsontwerp van de Regering, met behoud van het toepassingsgebied van de wet van 1890, dat door het ontwerp beperkt wordt.

Het voorstel blijft niet beperkt tot de bescherming van de volksgezondheid, maar het vormt een echte kaderwet, die een progressieve sanering van de vigerende wetgeving zal mogelijk maken, zonder de bestaande toestanden op brutale wijze overhoop te halen.

De desbetreffende bepalingen verlenen de Koning de bevoegdheid om de fabricage en de handel in eetwaren, produkten en voorwerpen voor huishoudelijk gebruik te reglementeren uit het drievoedige oogpunt van *hygiëne, betrouwbaarheid van bedrog en vervalsing en objectieve en volledige voorlichting van de verbruiker* over de aard en de samenstelling van de verkochte produkten en voorwerpen.

Het wetsvoorstel n° 230 voorziet in :

1°) de bekraftiging van het beginsel van het aanleggen van positieve lijsten (al wat niet toegestaan is, is verboden);

2°) de beperking van de vergunning tot substanties en behandelingen waarvan de onschadelijkheid bewezen is;

3°) de verplichting voor de fabrikant, het bewijs te leveren dat de toevoegsels en behandelingen die zijn aangewend, onschadelijk zijn, en zulks op grond van criteria die vooraf bepaald zijn door de Hoge Gezondheidsraad;

4°) een speciale bescherming van de basiseetwaren en voor zuigelingen bestemde eetwaren;

5°) de uitbreiding van de bestuursrechtelijke bepalingen tot produkten als daar zijn tabak, cosmetica, artikelen voor mond- en tandverzorging, onderhoudsprodukten, reinigingsmiddelen, enz.;

6°) officiële erkennung van de nooddrukbaarheid om de verbruikers volledig en objectief voor te lichten;

7°) de mogelijkheid om de overdreven en leugachtige publiciteit te bestrijden (waarbij iedere bewering moet steunen op bewijzen);

8°) de oprichting van een commissie die de overheidslichamen in staat moet stellen het advies van de industrieën en van de verbruikers in te winnen;

9°) strafmaatregelen die, in sommige gevallen, zwaar kunnen zijn ten einde de overtreders af te schrikken.

Mevr. Vanderveken verklaart dat haar wetsvoorstel is ingegeven door het voorbeeld van vreemde wetgevingen, onder meer de Duitse, waarvan de deugdelijkheid bewezen is en die vooraan staat op het gebied van de volledige bescherming van de verbruiker. België zou er een voorbeeld kunnen aan nemen bij de uitwerking van een wetgeving die zich moet aanpassen aan de evolutie op wetenschappelijk en technisch gebied, die haar weerslag heeft op de vervaardiging van voedingsprodukten.

Het voornaamste doel van dit wetsvoorstel bestaat erin, de Koning de nodige bevoegdheid te geven om de verbruiker doeltreffend te beschermen tegen de initiatieven die schadelijk zijn voor de gezondheid, en tegen de misbruiken en het bedrog waarvan hij dikwijls het slachtoffer is.

* * *

DISCUSSION GENERALE.

Le Ministre donne lecture d'une note établie par l'Administration en réponse aux arguments développés par Mme Vanderveken-Van de Plas dont on retrouve l'essentiel dans la discussion des articles.

Un membre signale à la Commission qu'une Conférence a été récemment organisée par le Comité de Contact des Consommateurs du Marché Commun. Il y a été préconisé de réaliser l'harmonisation des législations alimentaires sur base de la législation la plus complète. Il donne lecture de la résolution de ce Comité de Contact (Annexe).

Le Ministre estime que les principes énoncés dans cette résolution constituent précisément l'économie générale du projet de loi.

Toutefois, il est décidé d'annexer la résolution au présent rapport.

Un autre membre estime que le consommateur doit être renseigné par l'emballage des denrées alimentaires qui doit obligatoirement mentionner la date de fabrication, la durée de conservation et le poids net.

Dans sa réponse le Ministre estime que le problème de l'harmonisation des législations conditionne le développement du Marché Commun. Ce problème relève de la compétence du Département du Commerce Extérieur. Il ne faut pas, selon lui, vouloir tout contrôler et tout pénaliser. Les dispositions de l'article 1er permettent d'assurer une protection efficace du consommateur et de sanctionner les tromperies, qui porteraient atteinte à sa santé. Les problèmes de l'emballage seront résolus par des réglementations appropriées élaborées en exécution de l'article 2-2e et par l'application des dispositions de l'article 3 sur les additifs. En effet, sont également des additifs, les substances présentes dans les denrées alimentaires et provenant des emballages.

Le Ministre conclut en soulignant la différence d'optique qui anime le projet et la proposition de loi, le projet demeurant délibérément dans une optique sanitaire et ne débordant pas sur les prérogatives du Ministère des Affaires Economiques. Il propose que les divergences de vue soient successivement examinées lors de la discussion des articles du projet et des amendements proposés.

* * *

La Commission discutant en priorité le projet du Gouvernement, on retrouvera sous forme d'amendements l'essentiel de la proposition de Mme Vanderveken et consorts, lors de la discussion des articles.

DISCUSSION DES ARTICLES.

Article premier.

A l'article 1er, les débats se concentrent notamment sur :

- 1) La restriction du champ d'application du projet qui se limite à l'hygiène publique et aux tromperies et falsifications dans le domaine de la Santé Publique.

Certains membres de la Commission estiment que le projet se limite au seul « domaine » de l'hygiène et de la santé

ALGEMENE BESPREKING.

In antwoord op de door Mevr. Vanderveken-Van de Plas uiteengezette argumenten, waarvan men het hoofdzakelijke terugvindt in de artikelsgewijze besprekking, geeft de Minister lezing van een door het Bestuur opgestelde nota.

Een lid wijst de Commissie erop dat onlangs een conferentie gehouden werd door het Contactcomité van de Verbruikers van de Europese Economische Gemeenschap. Daar werd aangeprezen de harmonisering van de wetgeving betreffende eetwaren tot stand te brengen op basis van de best uitgewerkte wetgeving. Hij doet voorlezing van de resolutie van dit contactcomité (Bijlage).

De Minister is de mening toegedaan dat de in die resolutie vervatte principes de algemene opzet van het wetsontwerp vormen.

Er werd nochtans besloten die resolutie aan onderhavig verslag toe te voegen.

Een ander lid is de mening toegedaan dat de verbruiker inglicht moet worden door middel van de verpakking van de voedingswaren die verplicht de datum van de vervaardiging, de bewaringsduur en het netto-gewicht moet vermelden.

In zijn antwoord spreekt de Minister de mening uit dat het vraagstuk van de harmonisering van de wetgevingen een voorwaarde is voor de ontwikkeling van de Gemeenschappelijke Markt. Dit vraagstuk behoort tot de bevoegdheid van het Departement van Buitenlandse Handel. Naar zijn mening moet men niet alles willen controleren en bestraffen. De bepalingen van het eerste artikel maken het mogelijk in een doeltreffende bescherming van de verbruiker te voorzien en het bedrog, dat schadelijk zou kunnen zijn voor de gezondheid, te bestraffen. De vraagstukken in verband met de verpakking zullen opgelost worden door aangepaste reglementeringen, uitgewerkt in toepassing van artikel 2-2^e en van de bepalingen van artikel 3 betreffende de toevoegsels. Toevoegsels zijn inderdaad ook : de stoffen die in de voedingswaren aanwezig zijn en voorkomen van de verpakkingen.

De Minister wijst tot besluit op het verschil van opvatting dat in het ontwerp en in het wetsvoorstel tot uiting komt. In het ontwerp wil men zich tot het sanitaire aspect van de zaak beperken zonder het gebied, dat tot de bevoegdheid van de Minister van Economische Zaken behoort, te betreden. De Minister stelt voor dat de meningsverschillen opeenvolgend onderzocht worden bij de besprekking van de artikelen van het ontwerp en van de voorgestelde amendementen.

* * *

Aangezien de Commissie in de eerste plaats het ontwerp onderzoekt, zal men de voornaamste punten van het voorstel van Mevr. Vanderveken c.s. in de vorm van amendementen terugvinden bij de besprekking van de artikelen.

BESPREKING VAN DE ARTIKELEN.

Eerste artikel.

Bij artikel 1 betreft de besprekking namelijk :

- 1) De begrenzing van het toepassingsgebied van het ontwerp, hetwelk beperkt is tot de volkshygiëne en tot het bedrog en de vervalsing op het gebied van Volksgezondheid.

Sommige Commissieleden menen dat het ontwerp uitsluitend beperkt blijft tot de volkshygiëne en -gezondheid, wat

publique; ce qui constitue un recul comparativement avec l'article 1er de la loi de 1890. Ils pensent également que les progrès constants de la science et de la technique permettent de tromper le consommateur par des falsifications habiles qui ne mettent pas nécessairement sa santé en danger, mais le dupent sur la valeur économique du produit (voir amendements de Mme Vanderveken Doc. n° 501/2).

Le Ministre répond qu'il est tenu de se limiter à l'aspect santé publique afin de ne pas empiéter sur les attributions du Ministre des Affaires Economiques et de l'Energie et ce à la demande expresse de ce dernier. Toutefois, un protocole d'accord précisant les compétences des deux départements sera signé incessamment.

Il précise que ce protocole pourrait être communiqué à la Commission et joint au rapport élaboré à l'issue des discussions.

Par ailleurs, l'article 1er tel qu'il est rédigé, après amendement déposé par le Gouvernement, délimite le champ d'action des deux départements et répond ainsi au dilemme posé par l'avis du Conseil d'Etat. En effet, il évite la confusion avec l'article 1er de la loi du 9 février 1960 qui habile le Roi, quand la protection et l'information des producteurs, des consommateurs et des distributeurs l'exigent, à réglementer, en vue d'assurer la loyauté des opérations commerciales, l'emploi des dénominations sous lesquelles les marchandises sont introduites dans le commerce.

A la demande d'un membre, la Commission émet unanimement le vœu que la loi du 9 février 1960 ne puisse empêcher le département de la Santé Publique d'intervenir dans le domaine des Affaires Economiques là où c'est nécessaire.

2) La portée du projet visant uniquement les denrées alimentaires, les cosmétiques et les tabacs.

Mme Vanderveken, dans un amendement, défend l'extension du projet aux produits et objets usuels étant donné que l'utilisation domestique de produits d'entretien, détergents, produits pour vaisselle, ustensiles de cuisine en matières plastiques, etc. augmente constamment et peut poser de sérieux problèmes de santé publique.

Le Ministre accepte d'ajouter à l'article 2 une clause concernant les détergents.

Mme Vanderveken retire alors son amendement.

3) Les définitions des produits visés par le projet.

Mme Vanderveken estime, conformément à son amendement, que, dans tout texte législatif, il est utile de définir les expressions employées de manière à prévenir les différences d'interprétations et des interprétations étrangères à l'esprit du législateur. Elle souligne que la définition des denrées alimentaires figurant dans l'Exposé des motifs devrait être mentionnée dans la loi au même titre d'ailleurs que la définition des additifs qui y a été introduite à la demande du Conseil Supérieur d'Hygiène.

Le Ministre est d'avis que les définitions ne sont pas à leur place dans un texte de loi et qu'il faut laisser le champ libre à la jurisprudence (tribunaux et administration).

een achteruitgang betekent ten opzichte van artikel 1 van de wet van 1890. Zij menen ook dat de gestadige vorderingen van de wetenschap en van de techniek het mogelijk maken de verbruiker te bedriegen door middel van behendige vervalsingen die niet noodzakelijkerwijze zijn gezondheid in gevaar brengen, doch hem bedriegen over de economische waarde van het produkt (zie amendementen van Mevr. Vanderveken, Stuk n° 501/2).

De Minister antwoordt dat hij ertoe gehouden is zich te beperken tot het standpunt van de volksgezondheid indien hij zich niet de bevoegdheden van de Minister van Economische Zaken en Energie wil toeëigenen. Een protocol van overeenkomst ter nadere omschrijving van de bevoegdheden van beide departementen zal eerlang ondertekend worden.

Hij preciseert dat dit protocol zou kunnen medegedeeld worden aan de Commissie, en na de bespreking bij het verslag worden gevoegd.

Artikel 1, zoals het er na de door de Regering voorgestelde amendementen uitziet, omschrijft overigens de werkingsfeer van beide departementen en beantwoordt aldus het in het advies van de Raad van State gestelde dilemma. Het vermindert inderdaad verwarring met artikel 1 van de wet van 9 februari 1960, waarbij de Koning ertoe gemachtigd wordt om, wanneer dat nodig is voor de bescherming en de voorlichting van producenten, verbruikers en verdeilers, een regeling betreffende het gebruik van de benamingen waaronder de koopwaren in de handel gebracht worden, in te voeren om eerlijkheid bij de handelsverrichtingen te waarborgen.

Op verzoek van een lid spreekt de Commissie eenparig de wens uit dat de wet van 9 februari 1960 het departement van Volksgezondheid niet mag verhinderen zich met de bevoegdheidssfeer van Economische Zaken te bemoeien waar zulks nodig is.

2) Draagwijdte van het ontwerp, hetwelk uitsluitend betrekking heeft op de voedingswaren, de cosmetica en tabak.

In een amendement verdedigt Mevr. Vanderveken de verruimde toepassing van het ontwerp op alle gebruiksproducten en -voorwerpen, gelet op het feit dat het huishoudelijk gebruik van onderhoudsproducten, detergents, afwasproducten, uit plastic vervaardigd keukengerei, enz... maar steeds toeneemt en ernstige problemen kan doen rijzen in verband met de volksgezondheid.

De Minister aanvaardt dat aan artikel 2 een clausule betreffende de detergentia wordt toegevoegd.

Mevr. Vanderveken trekt daarop haar amendement in.

3) Omschrijving van de door het ontwerp bedoelde produkten.

Mevr. Vanderveken is, volgens haar amendement, de mening toegedaan dat het nuttig is in elke wetgevende tekst een omschrijving te geven van de gebezigde uitdrukkingen, zodat elk interpretatieverschil alsook elke interpretatie buiten de opvatting van de wetgever, wordt voorkomen. Zij onderstreept dat de in de Memorie van Toelichting gegeven bepaling in de wet dient voor te komen, evenals overigens de omschrijving van « toevoegsels » die erin werd opgenomen op verzoek van de Hoge Gezondheidsraad.

De Minister is van mening dat de omschrijvingen in een wettekst niet op hun plaats zijn en dat de rechtspraak (rechtfabrieken en administratie) volledige vrijheid dient te worden gelaten.

4) L'information du consommateur.

Des amendements ont été déposés par Mme Vanderveken et par M. Lenoir (voir doc. 501/2, art. 1er, alinéa 2 et 501/3, art. 1er alinéa 2).

Après accord du Ministre pour ajouter à l'amendement du Gouvernement la phrase : « notamment en ce qui concerne les additifs » Mme Vanderveken et M. Lenoir retirent leurs amendements.

Toutefois, Mme Vanderveken demande qu'il soit pris acte dans le rapport qu'elle souhaite que mention soit faite sur l'emballage de la nature du produit (produits naturels — substance + additifs — mélange), selon la classification proposée par l'Administration au cours de la discussion.

De son côté M. Lenoir demande qu'il soit stipulé dans le rapport que le Ministre ne fera pas usage de la disposition du 2e alinéa de l'article 1er pour uniformiser sans raison les compositions ou les dénominations des denrées.

5) La coordination

entre les Ministères de la Santé Publique et des Affaires Économiques des services compétents en matière d'analyse et d'inspection.

A la suite de questions posées par un membre, le Ministre répond que :

a) le Département dispose d'un personnel suffisant et qualifié; il dispose d'ailleurs d'un laboratoire moderne et bien équipé. Il faudra doter sa section « Contrôle des denrées » de plus de personnel;

b) un *modus vivendi* est soumis à l'approbation des deux départements de la Santé Publique et des Affaires Économiques;

Mis aux voix, l'article 1er tel qu'il a été amendé par le Gouvernement est adopté à l'unanimité.

Art. 2.

L'amendement de Mme Vanderveken au 2e) de cet article tombe du fait de la non-adoption de ses amendements à l'article 1er.

De son côté, le Gouvernement a déposé un amendement (doc. 501/5) complétant cet article par un 4e; il tend à autoriser le Roi à réglementer le commerce des détergents et répond ainsi aux remarques faites par un membre.

L'article 2, amendé par le Gouvernement, est adopté à l'unanimité.

Toutefois, certains membres insistent encore, se référant à l'alinéa 1er de cet article, sur la nécessité de s'assurer du bon état de santé du personnel et de l'hygiène des locaux où sont manipulées les denrées alimentaires. Plusieurs exemples de malades tuberculeux ou atteints de furonculose par exemple, en fonction dans certains ateliers de boucheries et dans des cuisines d'hôtels, mettent le Ministre en alerte.

Il assure qu'il avisera pour prendre les mesures qui s'imposent.

Art. 3.

La discussion de cet article repose sur des amendements déposés par Mme Vanderveken et M. Lenoir.

4) Voorlichting van de verbruiker.

Amendementen werden door Mevr. Vanderveken en door de heer Lenoir voorgesteld (cfr. stuk 501/2, art. 1, 2de lid, en 501/3, art. 1, 2de lid).

Na instemming van de Minister om het zinsdeel « onder meer wat de toevoegsels betreft » aan het Regeringsamendement toe te voegen, trekken Mevr Vanderveken en de heer Lenoir hun amendementen in.

Mevr. Vanderveken vraagt echter in het verslag te vermelden dat zij wenst dat op de verpakking de aard van het produkt (natuurlijk produkt of stof + toevoegsels — mengsel) zou aangeduid worden overeenkomstig de door het Bestuur tijdens de besprekking voorgestelde indeling.

Van zijn kant wenst de heer Lenoir in het verslag te zien bepalen dat de Minister geen gebruik zal maken van het bepaalde in het 2de lid van artikel 1 om zonder reden over te gaan tot de eenvormigmaking van de samenstellingen of van de benamingen van waren.

5) De coördinatie tussen de Ministeries van Volksgezondheid en Economische Zaken en de bevoegde diensten inzake analyse en inspectie.

Op de door een lid gestelde vragen antwoordt de Minister dat :

a) het departement over voldoende bevoegd personeel beschikt en trouwens ook over een modern en goed geoutilleerd laboratorium. De afdeling « Controle op de waren » moet meer personeel bekomen;

b) een *modus vivendi* is voorgelegd aan de departementen van Volksgezondheid en van Economische Zaken.

Ter stemming gebracht, wordt artikel 1, zoals het door de Regering is gewijzigd, eenparig aangenomen.

Art. 2.

Ingevolge het niet aannemen van de amendementen van Mevr. Vanderveken-Van de Plas op art. 1 vervalt haar amendement op het 2^e van dit artikel.

Van haar kant heeft de Regering een amendement voorgesteld (stuk n° 501/5), waarbij dit artikel wordt aangevuld met een 4^e dat ertoe strekt de Koning de bevoegdheid te verlenen de handel van detergentia te reglementeren; aldus houdt dit amendement rekening met de door een lid gemaakte opmerkingen.

Het door de Regering gewijzigde artikel 2 wordt eenparig aangenomen.

In verband met het eerste lid van dit artikel leggen sommige leden nochtans de nadruk op de noodzaak zeker te zijn van de goede gezondheid van het personeel en van de hygiëne van de lokalen waar de voedingswaren gemanipuleerd worden. In verscheidene gevallen, b.v., zijn lijders aan tuberculose of furonculose tewerkgesteld in zekere werkplaatsen van slagerijen en in hotelkeukens; hierop wordt de Minister bijzonder attent gemaakt.

Hij verklaart de zaak te zullen onderzoeken om de nodige maatregelen te treffen.

Art. 3.

De besprekking van dit artikel steunt op de door Mevr. Vanderveken en de heer Lenoir voorgestelde amendementen.

Mme Vanderveken est d'avis que la loi doit définir les additifs dans le sens du vœu exprimé par le Conseil Supérieur d'Hygiène Publique du 4 octobre 1961 (voir Doc. 501/1, p. 18), estimant qu'il est indispensable de comprendre dans la définition des additifs technologiques, les substances qui peuvent se former au cours d'un traitement.

D'autre part, Mme Vanderveken propose que les denrées dans lesquelles les additifs peuvent être introduits, de même que les propositions d'utilisation, soient précisées dans chaque cas par des arrêtés d'exécution et que les emballages portent l'indication de cette utilisation dans les deux langues nationales, et ceci dans le souci d'une information complète et objective du consommateur.

Enfin, le projet prévoit que le Conseil Supérieur d'Hygiène exprimera des avis sur la nocivité des additifs. Mme Vanderveken souhaite que ce soit au contraire sur l'innocuité, de manière à ce que les substances simplement suspectes ou mal connues puissent également être visées; d'autre part, elle estime que le même alinéa doit viser le mode de traitement proposé.

M. Lenoir souhaite quant à lui :

- 1) distinguer les additifs des substances alimentaires;
- 2) distinguer les additifs des substances naturellement présentes dans les aliments;
- 3) limiter la notion d'additifs aux seules substances décelables par l'analyse;

Il propose des amendements en conséquence (doc. n° 501/3).

Le Ministre déclare :

1) que les denrées et substances alimentaires qui sont ajoutées aux aliments ne sont pas à considérer comme des additifs (exemple : le sucre ajouté au fruit pour la fabrication de confiture n'est pas considéré comme un additif). Une exclusion formelle sera prévue dans le texte (art. 3, § 2); dès lors la Commission sous-amende aux deux premières lignes du § 2, l'amendement de M. Lenoir en ajoutant les termes : « les matières qui sans être elles-mêmes des denrées ou des substances alimentaires »;

2) que le mot « éventuellement » repris au § 3, sera remplacé par l'expression « s'il y a lieu »;

3) que le fait pour le Conseil Supérieur d'Hygiène de tenir compte de la présence inéluctable d'un additif technologique implique une appréciation sur le mode de traitement (§ 4).

Mis aux voix l'amendement de M. Lenoir est repoussé par 10 voix contre 2 et 1 abstention.

Mme Vanderveken quant à elle retire ses amendements.

L'article 3 amendé est adopté par 11 voix et 1 abstention.

Art. 4.

A l'article 4, M. Lenoir justifie son amendement (doc. 501/3) en déclarant que la radiation de la liste des additifs autorisés peut concerner des substances discutées. Cette mesure brutale, sans recours suspensif, peut signifier l'arrêt complet de la production et la perte irrémédiable d'un marché.

Si la nocivité est certaine, le Roi peut user du pouvoir général d'interdiction conféré par l'article 1er.

Mevr. Vanderveken is van mening dat de bepaling van de toevoegsels in de wet dient te geschieden overeenkomstig de op 4 oktober 1961 door de Hoge Gezondheidsraad uitgesproken wens (cfr. Stuk n° 501/1, blz. 18) en dat in de omschrijving van de technologische toevoegsels beslist moeten worden opgenomen de stoffen, die tijdens een bewerking kunnen ontstaan.

Bovendien stelt Mevr. Vanderveken voor dat de waren, waarin toevoegsels kunnen worden gemengd, alsmede de gebruiksaanwijzingen in elk geval door uitvoeringsbesluiten worden omschreven, en dat de verpakkingen deze gebruiksaanwijzingen in beide landstalen vermelden met het oog op een volledige en objectieve voorlichting van de verbruiker.

Ten slotte bepaalt het ontwerp dat de Hoge Gezondheidsraad advies uitbrengt over de schadelijkheid van de toevoegsels. Mevr. Vanderveken daarentegen wenst dat het advies over de schadeloosheid zou handelen om ook de verdachte en de minder gekende stoffen daarbij te betrekken; bovendien meent zij dat de voorgestelde wijze van behandeling in hetzelfde lid moet worden opgenomen.

De heer Lenoir van zijn kant wenst :

- 1) een onderscheid tussen toevoegsels en voedingsstoffen;
- 2) een onderscheid tussen toevoegsels en stoffen die natuurlijk aanwezig zijn in de voedingsmiddelen;
- 3) het begrip toevoegsels dat uitsluitend wordt beperkt tot stoffen die door analyse kunnen worden ontdekt.

Hij stelt amendementen voor in die zin (Stuk n° 501/3).

De Minister verklaart :

1) dat de eetwaren en voedingsstoffen die aan de eetwaren toegevoegd worden niet moeten beschouwd worden als toevoegsels (voorbeeld : suiker dat aan het fruit toegevoegd wordt voor de bereiding van confiture wordt niet beschouwd als een toevoegsel). Een uitdrukkelijke uitsluiting zal in de tekst bepaald worden (art. 3, § 2); diensvolgens subamendeert de Commissie het amendement van de heer Lenoir door op de eerste twee regels van § 2 het volgende toe te voegen : « de zelfstandigen die, zonder zelf eetwaren of voedingsstoffen te zijn... »;

2) dat de woorden « in voorkomend geval », die voorkomen in § 3, zullen vervangen worden door de uitdrukking « zo nodig »;

3) dat het feit dat de Hoge Gezondheidsraad rekening houdt met de onvermijdelijke aanwezigheid van een technologisch toevoegsel een beoordeling inhoudt over de manier van behandeling (§ 4).

Er wordt gestemd over het amendement van de heer Lenoir en het wordt verworpen met 10 tegen 2 stemmen en 1 onthouding.

Mevr. Vanderveken, van haar kant, trekt haar amendementen in.

Het geamendeerd artikel 3 wordt aangenomen met 11 stemmen en 1 onthouding.

Art. 4.

De heer Lenoir verdedigt zijn amendement (Stuk n° 501/3) op artikel 4 door te verklaren dat de schrapping van de lijst van de toegelaten toevoegsels voor betwiste stoffen kan gelden. Deze brutale maatregel, zonder schorsend beroep, kan betekenen dat een produktie volledig stopgezet wordt en een markt onherroepelijk verloren gaat.

Indien de schadelijkheid vaststaat, kan de Koning altijd gebruik maken van de verbodsbevoegdheid toegekend bij het eerste artikel.

Le Ministre repousse cet amendement. Après les expériences vécues avec la thalidomide, il ne peut admettre de recours suspensif si le Conseil Supérieur d'Hygiène émet un avis défavorable. La fabrication d'un produit nocif ne peut être poursuivie.

Un membre signale un danger d'arbitraire et propose d'admettre le recours suspensif si la mesure est prise pour d'autres motifs que la nocivité de l'additif.

Le Ministre marque son accord en déposant un amendement ainsi libellé : « lorsque la décision prise en vertu de l'article 3, § 5, est basée sur le critère de nocivité » (Doc. 501/5).

Art. 4bis.

Amendement de M. Lenoir (Doc. 501/3).

Cet amendement propose d'insérer au projet de loi un article 4bis instituant auprès du Ministre de la Santé Publique et de la Famille un Conseil technique des denrées alimentaires, composé de représentants des industries alimentaires et pouvant comprendre des représentants des lignes ou unions de consommateurs.

L'auteur de l'amendement admet que les décisions se rapportant à la sauvegarde de la santé publique doivent être prises en toute indépendance mais que leurs modalités techniques peuvent avoir de grandes répercussions sur tout le secteur des industries alimentaires. La consultation de l'organisme proposée en dehors du Conseil Supérieur d'Hygiène est de nature à apprécier tous les intérêts en cause.

Mme Vanderveken rappelle qu'elle a également déposé un amendement (doc. 501/2) proposant dans un article 5bis d'instituer une Commission consultative et de surveillance, qui se place non sur le plan des seuls fabricants, mais qui tient compte également des intérêts des consommateurs.

Le Ministre estime que les Conseils consultatifs fonctionnent souvent avec une certaine lourdeur. Il est peu indiqué de créer à côté du Conseil Supérieur d'Hygiène un second Conseil; il est encore moins indiqué de vouloir institutionnaliser cette consultation par une loi. Le Ministre démontre que déjà à l'heure actuelle, son Département consulte fréquemment toutes sortes d'instances.

D'autre part, l'article 4bis proposé par M. Lenoir ne spécifie pas clairement la mission et la composition du Conseil consultatif.

Par ailleurs, la mission de « surveillance » proposée par l'amendement de Mme Vanderveken est extrêmement dangereuse.

Il affirme que le Conseil Supérieur d'Hygiène jouit d'une indépendance totale et fait appel à des techniciens des secteurs les plus variés. Le Conseil a des consultations fréquentes avec l'extérieur et est en liaison permanente avec l'Administration.

Le Ministre conclut en souhaitant que l'Administration prenne des contacts avec divers milieux. Il promet de créer, par arrêté ministériel, un comité consultatif restreint, comportant au maximum 6 à 8 membres représentant des fabricants et des consommateurs, et dont la mission sera d'assister l'Administration dans l'élaboration des règlements.

Les amendements de Mme Vanderveken et de M. Lenoir sont retirés.

L'article 4, amendé par le Gouvernement, est adopté à l'unanimité.

De Minister wijst dit amendement van de hand. Na de gebeurtenissen in verband met de thalidomide kan hij geen schorsend beroep aanvaarden, indien de Hoge Gezondheidsraad een ongunstig advies uitbrengt. De fabriekage van een schadelijk produkt mag niet worden voortgezet.

Een lid wijst op het gevaar van willekeur en stelt voor het schorsende beroep aan te nemen indien de maatregel om andere redenen dan de schadelijkheid van het toevoegsel getroffen wordt.

De Minister betuigt zijn instemming hiermede en stelt derhalve een amendement voor dat luidt als volgt : « wanneer de beslissing genomen krachtens artikel 3, § 5, op schadelijkheidscriteria gesteund is ».

Art. 4bis.

Amendement van de heer Lenoir (Stuk nr 501/3).

Hierbij wordt voorgesteld in het wetsontwerp een artikel 4bis in te voegen, dat ertoe strekt bij de Minister onder wie de volksgezondheid ressorteert een Technische Raad voor de Voedingswaren op te richten; deze Raad zou samengesteld zijn uit vertegenwoordigers van de voedingsmiddelenindustrie en zou vertegenwoordigers van verenigingen van verenigingen van verbruikers onder zijn leden mogen tellen.

De auteur van het amendement geeft toe dat de beslissingen ter vrijwaring van de volksgezondheid volkomen onpartijdig dienen te worden getroffen, maar dat de technische modaliteiten ervan evenwel zware gevolgen kunnen hebben voor de voedingsmiddelenindustrie. Indien de buiten de Hoge gezondheidsraad voorgestelde instelling wordt geraadpleegd, zal rekening worden gehouden met alle betrokken belangen.

Mevr. Vanderveken herinnert eraan dat ook zij een amendement (stuk nr 501/2) heeft voorgesteld, waarbij in een artikel 5bis wordt voorgesteld een Commissie van advies en van toezicht in te stellen, die niet alleen met het standpunt van de fabrikanten rekening zal houden maar ook met de belangen van de verbruikers.

De Minister is de mening toegedaan dat de Consultatieve Raden vaak nogal traag werken. Het is weinig aangewezen naast de Hoge Gezondheidsraad een tweede Raad op te richten; het is nog minder aangewezen die raadpleging wettelijk te institutionaliseren. De Minister toont aan dat zijn Departement thans reeds vaak allerlei instanties raadpleegt.

Anderzijds bepaalt het door de heer Lenoir voorgestelde artikel 4bis niet duidelijk de opdracht en de samenstelling van de consultatieve raad.

Aan de andere kant houdt de door het amendement van Mevr. Vanderveken voorgestelde opdracht « toezicht » uit te oefenen een zeer groot gevaar in.

Hij bevestigt dat de Hoge Gezondheidsraad volledig onafhankelijk is en beroep doet op technici uit de meest verscheiden sectoren. De Raad wisselt vaak van gedachten met het buitenland en is bestendig in betrekking met het Bestuur.

Tot besluit spreekt de Minister de wens uit dat het Bestuur in contact zou treden met diverse kringen. Hij belooft bij ministerieel besluit een beperkt comité van advies op te richten, bestaande uit ten hoogste 6 à 8 leden, dat de fabrikanten en de verbruikers zal vertegenwoordigen en waarvan de opdracht erin zal bestaan het Bestuur bij te staan bij het opmaken van de reglementen.

De amendementen van Mevr. Vanderveken en van de heer Lenoir worden ingetrokken.

Het door de Regering geadviseerde artikel 4 wordt eenparig aangenomen.

Art. 5 à 8.

Les articles 5 à 8 sont adoptés à l'unanimité et sans discussion. Mme Vanderveken avait retiré ses amendements à l'article 5 et celui relatif à l'insertion d'un article 5bis.

Art. 8bis (nouveau).

Le Ministre explique que l'introduction de cette disposition par amendement du Gouvernement a pour but et pour effet de remplacer les dispositions de l'article 561, 2e du Code pénal (doc. 501/4).

Il convient en effet de regrouper dans la présente loi les dispositions relatives aux denrées ou substances alimentaires gâtées, corrompues, nuisibles ou déclarées nuisibles. De plus, le taux des peines est élevé à un niveau correctionnel et leur éventail est élargi de manière à assurer une répression appropriée aux nécessités imposées par la sauvegarde de la santé publique.

L'article 8bis est adopté à l'unanimité (art. 9 du texte adopté par la Commission).

Art. 9.

Le Ministre expose la portée de son amendement à l'article 9, 3e, relatif à la réclame mensongère sur les propriétés sanitaires des produits visés par la loi (Doc. n° 501/4).

L'alinéa nouveau complétant l'article 9, 3e, évite que par la généralité de ses termes, la répression atteigne tout individu assurant la diffusion d'une réclame mensongère. Pour éviter une responsabilité généralisée, il est opportun de prévoir formellement, au cas où l'infraction n'est pas un délit de presse, une exemption des peines prévues par la loi à l'égard de ceux qui ont participé à la diffusion de la réclame, pour autant qu'ils fassent connaître le nom de la personne, domiciliée en Belgique, qui en est l'auteur ou qui a pris l'initiative de sa diffusion dans le Royaume, cette dernière disposition permettant de réprimer une réclame prohibée qui aurait son origine en pays étranger.

Il est à remarquer que l'article 9, 3e, sanctionne la publicité mensongère qui fait allusion à des propriétés sanitaires.

Si la réclame se rapporte à des propriétés thérapeutiques et médicales, le produit ainsi visé doit être considéré comme un médicament et est soumis dès lors aux nombreuses dispositions légales et réglementaires y relatives. En effet, sont des médicaments les drogues, substances, préparations ou compositions présentées comme possédant des propriétés curatives ou préventives qu'elles soient destinées à la médecine humaine ou vétérinaire.

Mme Vanderveken retire ses amendements à l'article 9.

L'article 9 et l'amendement proposé par le Gouvernement sont adoptés à l'unanimité (art. 10 du texte adopté par la Commission).

Art. 10 et 11.

Les articles 10 et 11 et l'amendement du Gouvernement à l'article 11 (Doc. n° 501/4) sont adoptés à l'unanimité (art. 11 et 12 du texte adopté par la Commission).

Art. 5 à 8.

De artikelen 5 tot 8 worden eenparig en zonder bespreking aangenomen. Mvr. Vanderveken had voordien haar amendementen op artikel 5, evenals dat betreffende de invoeging van een artikel 5bis ingetrokken.

Art. 8bis (nieuw).

De Minister verklaart dat deze bepaling bij Regerings-amendement wordt ingevoegd ter vervanging van het bepaalde in artikel 561, 2^e, van het Strafwetboek (stuk 501/4).

Het komt er immers op aan in deze wet de bepalingen te hergroeperen welke betrekking hebben op de bedorven, ontaarde, schadelijke of schadelijk verklaarde voedingsmiddelen of -stoffen. Bovendien worden de straffen tot een correctioneel niveau verhoogd en de verscheidenheid ervan wordt zodanig verruimd, dat de bestraffing beantwoordt aan de eisen in verband met de vrijwaring van de volksgezondheid.

Artikel 8bis wordt eenparig aangenomen (art. 9 van de door de Commissie aangenomen tekst).

Art. 9.

De Minister licht toe wat bedoeld wordt met zijn amendement op artikel 9, 3^e, betreffende de leugenachtige reclame omtrent de sanitaire eigenschappen van de in de wet bedoelde produkten (Stuk n° 501/4).

Het nieuwe lid waarmede artikel 9, 3^e wordt aangevuld, wil vermijden dat de strafbepaling ingevolge haar algemene formulering gelijk welke persoon treft die bij de verspreiding van leugenachtige reclame betrokken is. Om een te algemene verantwoordelijkheid te voorkomen, moet uitdrukkelijk worden bepaald dat, ingeval de overtreding geen persmedrijf is, de bij de wet bepaalde straffen niet van toepassing zijn op hen die aan de verspreiding van de reclame hebben deelgenomen, op voorwaarde dat zij de naam opgeven van de in België gevestigde persoon die er de auteur van is of die het initiatief tot het verspreiden ervan in het Rijk heeft genomen; op grond van laatstgenoemde bepaling is het mogelijk een verboden reclame, die uit het buitenland komt, strafbaar te stellen.

Op te merken valt dat artikel 9, 3^e, voorziet in bestraffing van leugenachtige reclame in verband met sanitaire eigenschappen.

Heeft de reclame betrekking op geneeskundige eigenschappen, dan is het betrokken produkt als een geneesmiddel te beschouwen en valt het bijgevolg onder toepassing van de talrijke desbetreffende wets- en reglements-bepalingen. Geneesmiddelen zijn immers de drogerijen, substanties, bereidingen of samenstellingen die worden voorgesteld als curatieve of preventieve eigenschappen bezittend, onverschillig of ze voor menselijke dan wel voor diergeneeskunde zijn bestemd.

Mvr. Vanderveken trekt haar amendementen op artikel 9 in.

Artikel 9 en het door de Regering voorgesteld amendement worden eenparig aangenomen (art. 10 van de door de Commissie aangenomen tekst).

Art. 10 en 11.

De artikelen 10 en 11 en het amendement van de Regering op artikel 11 (Stuk n° 501/4) worden eenparig aangenomen (art. 11 en 12 van de door de Commissie aangenomen tekst).

Art. 11bis (nouveau).

Cette disposition introduite par un amendement du Gouvernement (document 501/4) concerne les saisies et confiscations des produits visés au projet de loi.

Il est procédé à l'examen de deux sous-amendements de M. Lenoir à l'amendement du Gouvernement (document 501/6).

Le Ministre demande à la Commission de repousser ces amendements.

Le premier amendement demande la suppression du 2e de l'article 11bis. Les mesures de saisie et de confiscation doivent au contraire être maintenues à l'égard des denrées et substances alimentaires contenant un ou plusieurs additifs non autorisés ou une quantité d'additifs supérieure à celle autorisée par le Ministre de la Santé Publique et de la Famille, même s'il n'y a qu'une simple négligence de la part du fabricant.

Etant donné l'interdiction formelle figurant à l'article 3, § 1, ces denrées et substances alimentaires doivent être écartées du commerce.

Le deuxième amendement prévoyait en cas de saisie, destructions ou dénaturations injustifiées une indemnisation à charge de l'autorité publique dont dépend l'agent verbalisant. Ces prévisions sont inutiles car les conséquences civiles tombent sous l'application normale des principes du droit civil, et notamment de l'article 1382 du Code civil.

Un Commissaire appuie les amendements de M. Lenoir et estime que l'article 11bis sort du cadre du Code pénal. Le texte impératif du premier alinéa est trop sévère et peut créer des situations catastrophiques.

Le Ministre déclare vouloir adapter et assouplir le texte de l'article 11bis en s'inspirant des textes correspondants du projet de loi sur les médicaments.

Les sous-amendements sont rejetés et l'article 11bis est adopté à l'unanimité (art. 13 du texte adopté par la Commission).

Art. 12, 12bis, 12ter, 12quater et 13.

Les articles 12, 12bis, 12ter, 12quater (Doc. n° 501/4) et 13, amendés par le Gouvernement, sont adoptés sans discussion et à l'unanimité (articles 14, 15, 16, 17 et 18 du texte adopté par la Commission).

Art. 14 (nouveau).

M. Lenoir propose d'adopter un amendement (Doc. n° 501/3) ajoutant un article 14 (nouveau), libellé comme suit :

« La présente loi entre en vigueur le lendemain de sa publication au *Moniteur Belge*, sauf en ce qui concerne l'article 3 qui sera applicable un an après cette date ». De l'avis de ce membre, une application hâtive de l'article 3 risque en effet de provoquer de sérieux désordres dans l'industrie.

Par contre l'article 1er permettra au Roi d'édicter sans retard les prohibitions particulières relatives à des substances dont la nocivité paraît dûment établie.

Le Ministre signale que l'administration possède une documentation permettant d'établir actuellement une liste positive des additifs. Il n'y a pas lieu de suspendre la loi pendant un an.

Un membre demande que l'industrie soit informée de cette liste.

Art. 11bis (nieuw).

Deze bepaling, die wordt ingevoerd bij een amendement van de Regering (Stuk 501/4), heeft betrekking op de inbeslagnemingen en de verbeurdverklaringen van de door het wetsvoorstel bedoelde produkten.

Er wordt overgegaan tot het onderzoek van twee sub-amendementen van de heer Lenoir op het amendement van de Regering (Stuk 501/6).

De Minister vraagt de Commissie die amendementen te verwijderen.

Het eerste amendement strekt ertoe het 2e van artikel 11bis weg te laten. De maatregelen van inbeslagneming en verbeurdverklaring daarentegen moeten worden behouden ten opzichte van de voedingsmiddelen en -stoffen die één of meer niet toegelaten toevoegsels of een grotere hoeveelheid toevoegsels bevatten dan door de Minister van Volksgezondheid en van het Gezin is toegelaten, zelfs indien de fabrikant slechts een eenvoudige nalatigheid kan ten laste gelegd worden.

Aangezien er een uitdrukkelijk verbod opgenomen werd in artikel 3, § 1, dienen die voedingsmiddelen en -stoffen uit de handel genomen te worden.

Het tweede amendement voorzag, in geval van niet gerechtvaardigde inbeslagnemingen, vernietigingen en het niet gerechtvaardigd denaturen, in een schadevergoeding ten laste van de overheid, onder welke de bekeurende beambte ressorteert. Die voorziening heeft geen enkel nut, aangezien de burgerlijke gevolgen onder de normale toepassing vallen van de civielrechtelijke beginselen met name van artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek.

Een lid steunt de amendementen van de heer Lenoir en meent dat artikel 11bis verder reikt dan het Strafwetboek. Het in het eerste lid vervatte bindende voorschrift is al te streng en kan aanleiding geven tot catastrofale toestanden.

De Minister wenst de tekst van artikel 11bis aan te passen en te versoepelen en zich daarbij te laten leiden door de overeenstemmende teksten van het wetsontwerp op de geneesmiddelen.

De subamendementen worden verworpen en artikel 11bis wordt eenparig goedgekeurd (art. 13 van de door de Commissie aangenomen tekst).

Art. 12, 12bis, 12ter, 12quater en 13.

De door de Regering geamendeerde artikelen 12, 12bis, 12ter, 12quater (Stuk n° 501/4) en 13 worden eenparig en zonder besprekking aangenomen (artt. 14, 15, 16, 17 en 18 van de door de Commissie aangenomen tekst).

Art. 14 (nieuw).

De heer Lenoir stelt voor een amendement (Stuk n° 501/3) goed te keuren, waarbij een artikel 14 (nieuw) wordt toegevoegd, dat als volgt luidt :

« Deze wet treedt in werking daags na de bekendmaking ervan in het *Belgisch Staatsblad*, behalve wat betreft artikel 3, dat een jaar na die datum van toepassing wordt. » Volgens dit lid kan een overhaaste toepassing van artikel 3 immers in de industrie ernstige stoornissen veroorzaken.

Doch door het eerste artikel wordt het de Koning mogelijk gemaakt onverwijld de bijzondere verbodsbeperkingen voor te schrijven voor stoffen waarvan de schadelijkheid genoegzaam bewezen lijkt.

De Minister wijst erop dat het bestuur over genoeg documentatie beschikt om thans een vaste lijst van toevoegsels op te kunnen maken. Er is dus geen reden om de toepassing van de wet gedurende een jaar op te schorten.

Een lid vraagt dat van die lijst kennis zou worden gegeven aan de industrie.

Le Ministre déclare que la liste des additifs autorisés sera publiée avant la mise en vigueur de la loi.

L'amendement de M. Lenoir est repoussé à l'unanimité.

L'ensemble du projet, tel qu'il est reproduit ci-après, est adopté à l'unanimité.

En conséquence la proposition de loi de Mme Vander-veken-Van de Plass (n° 230 session 1961-1962) tombe.

Ce rapport a été adopté à l'unanimité.

Le Rapporteur,
Alex FONTAINE-BORGUET.

Le Président,
J. SMÉDTS.

De Minister zal de lijst van de toegelaten toevoegsels bekendmaken vóór de wet in werking treedt.

Het amendement van de heer Lenoir wordt eenparig verworpen.

Het gehele ontwerp, zoals het hierna voorkomt, wordt eenparig aangenomen.

Dientengevolge vervalt het wetsvoorstel van Mevr. Vanderveken-Van de Plass (Stuk n° 230, zitting 1961-1962).

Dit verslag wordt met algemene stemmen aangenomen.

De Verslaggever,
Alex FONTAINE-BORGUET.

De Voorzitter,
J. SMEDTS.

TEXTE ADOpte PAR LA COMMISSION.

Article premier.

Dans l'intérêt de l'hygiène et de la santé publique, ou en vue d'empêcher les tromperies ou les falsifications dans ce domaine, le Roi est autorisé à réglementer et à surveiller l'importation, l'exportation, la fabrication, la préparation, le transport, la détention à des fins commerciales, la conservation, la vente et l'offre en vente, la cession à titre onéreux ou gratuit, la distribution et le débit de denrées et substances servant à l'alimentation humaine.

Ce pouvoir implique la possibilité de prescrire des mesures d'interdiction, de déterminer la composition des denrées et d'en arrêter les dénominations correspondantes ainsi que de promouvoir utilement l'information complète du consommateur, notamment en ce qui concerne les additifs.

Art. 2.

Dans l'intérêt de l'hygiène et de la santé publique, le Roi est en outre autorisé à :

1° sans préjudice des réglementations relatives à l'hygiène du travail et à la santé des travailleurs, prescrire pour toutes les personnes qui participent à la production ou à la distribution et dont l'activité les met directement en contact avec les denrées ou substances alimentaires, des mesures générales en vue d'écartier tout danger de souillure ou de contamination de ces denrées ou substances.

A cet effet, le Ministre qui a la Santé publique dans ses attributions, peut obliger ces personnes à se soumettre à examen médical et, s'il y a lieu, limiter ou interdire leur activité;

2° réglementer, surveiller ou interdire l'emploi d'objets ou de matières destinés à être mis en contact avec les denrées et substances alimentaires, lorsque cet emploi est ou paraît être dangereux ou nuisible;

3° sans préjudice des dispositions de la loi du 10 juin 1952 concernant la santé et la sécurité des travailleurs ainsi que la salubrité du travail et des lieux de travail, réglementer et surveiller la salubrité et l'hygiène des lieux où s'effectuent les opérations visées à l'article premier, alinéa 1, ou interdire l'utilisation de ces lieux;

4° réglementer, surveiller ou interdire le commerce des produits qui, par leur usage normal, sont susceptibles d'être incorporés aux aliments et, notamment, les produits détergents et d'entretien destinés à un usage ménager ainsi que promouvoir utilement l'information de l'usager sur l'utilisation rationnelle de ces produits.

Art. 3.

§ 1. — Il est interdit d'introduire dans le commerce des denrées ou substances alimentaires contenant des additifs non autorisés préalablement par le Ministre, qui a la Santé publique dans ses attributions, ou contenant une quantité d'additifs supérieure à celle autorisée par le Ministre.

§ 2. — Sont considérées comme additifs les matières qui sans être elles-mêmes des denrées ou des substances alimen-

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE.

Eerste artikel.

In het belang van de hygiëne en de volksgezondheid of met het doel bedrog en vervalsing op dit gebied te voorkomen, is de Koning gemachtigd regels te stellen en toezicht uit te oefenen op de invoer, de uitvoer, de fabricage, de bereiding, het vervoer, het voorhanden houden tot handelsdoeleinden, de bewaring, de verkoop en het te koop aanbieden, de overdracht onder al dan niet bezwarende titel, de distributie en het slijten van waren of stoffen bestemd voor de menselijke voeding.

Deze bevoegdheid omvat de mogelijkheid verbodsmaatregelen voor te schrijven, de samenstelling van de voedingswaren te bepalen en de overeenstemmende benamingen ervan vast te stellen, alsook op passende wijze de volledige voorlichting van de verbruiker te bevorderen, onder meer wat de toevoegsels betreft.

Art. 2.

In het belang van de hygiëne en van de volksgezondheid, is de Koning daarenboven gemachtigd :

1° onvermindert de regeling betreffende de arbeidshygiëne en de gezondheid der arbeiders, voor alle personen die in de productie of in de distributie deel hebben en die door hun werkzaamheid rechtstreeks in aanraking komen met voedingswaren of -stoffen, algemene maatregelen voor te schrijven, ten einde alle gevaar voor verontreiniging of besmetting van deze waren of stoffen uit te sluiten.

Te dien einde kan de Minister die de volksgezondheid in zijn bevoegdheid heeft, deze personen verplichten zich aan een geneeskundig onderzoek te onderwerpen en kan hij zo nodig hun bedrijvigheid beperken of verbieden;

2° het gebruik van voorwerpen of stoffen bestemd om met voedingswaren of -stoffen in aanraking te komen reglementeren, er toezicht over houden of het verbieden, wanneer dit gebruik gevaarlijk of schadelijk is of blijkt te zijn;

3° onvermindert de bepalingen van de wet van 10 juni 1952 betreffende de gezondheid en de veiligheid van de arbeiders, alsmede de salubriteit van het werk en van de werkplaatsen, de gezondheid en de hygiëne van de plaatsen waar de bewerkingen bedoeld in artikel 1, eerste lid, geschieden, reglementeren en toezicht over houden of het gebruik van deze plaatsen verbieden;

4° de handel van produkten die, door hun normaal gebruik, van aard zijn aan het voedsel te worden toegevoegd, inzonderheid de voor huishoudelijk gebruik bestemde detergentia en onderhoudsprodukten, reglementeren, er toezicht over houden of verbieden, alsook de voorlichting van de gebruiker op passende wijze bevorderen omtrent het rationeel gebruik van deze produkten.

Art. 3.

§ 1. — Het is verboden in de handel te brengen, voedingswaren of -stoffen die toevoegsels bevatten die niet vooraf door de Minister die de Volksgezondheid in zijn bevoegdheid heeft, zijn toegelaten of die een grotere hoeveelheid aan toevoegsels bevatten dan de door de Minister toegelaten.

§ 2. — Als toevoegsels worden aangezien de stoffen die, zonder zelf voedingsstoffen of -zelfstandigheden te zijn,

taires peuvent, par leur présence dans ou sur une denrée alimentaire, avoir des conséquences indépendantes tant de leur valeur nutritive éventuelle que de leur teneur naturelle en vitamines ou en constituants aromatiques ou sapides.

L'additif est dit intentionnel lorsqu'il est ajouté délibérément aux aliments, et il est dit technologique lorsqu'il s'agit de résidus de substances ou ustensiles utilisés dans des traitements et manipulations antérieures à la mise dans le commerce et appliqués lors de la production, l'entreposage, la fabrication, la préparation ou la conservation des aliments ou encore lorsqu'il s'agit de substances provenant de l'emballage.

§ 3. — Le Ministre établit et tient à jour une liste des additifs autorisés. Il précise, s'il y a lieu, dans quelles denrées et dans quelles proportions ils peuvent être contenus.

§ 4. — L'introduction dans le commerce des denrées ou substances alimentaires contenant des additifs qui ne figurent pas sur la liste visée au § 3 doit préalablement faire l'objet d'une demande d'inscription sur cette liste, à adresser au Ministre qui a la Santé publique dans ses attributions.

Celui-ci statue sur la demande après avoir recueilli l'avis du Conseil Supérieur d'Hygiène publique. Cet avis porte sur la nocivité de l'additif et sur le degré de sa tolérance par l'organisme humain. Il tient également compte de l'utilité, de l'opportunité ou de la nécessité de l'emploi d'un additif intentionnel ou de la présence inéluctable d'un additif technologique.

Le requérant est tenu de fournir au Ministre tous éléments qui doivent permettre au Conseil Supérieur d'Hygiène publique de donner son avis.

Si l'additif est autorisé, il fait l'objet d'une inscription sur la liste prévue au § 3.

§ 5. — Le Ministre peut, à tout moment, sur la proposition ou après avis du Conseil Supérieur d'Hygiène publique, rayer de cette liste un additif autorisé ou en limiter la quantité.

Art. 4.

Un recours est ouvert auprès du Roi contre les mesures d'interdiction prévues à l'article 2, 1°, alinéa 2, ainsi que contre le refus d'inscription sur la liste prévue à l'article 3, § 3, et la radiation de cette liste. Le recours n'est pas suspensif lorsque la décision, prise en vertu de l'article 3, § 5, est basée sur le critère de nocivité.

Art. 5.

§ 1. — Le Roi peut, sur la proposition ou après avis du Conseil Supérieur d'Hygiène publique, réglementer ou interdire l'offre en vente, la vente ou la cession à titre onéreux ou gratuit des produits cosmétiques ainsi que du tabac et de ses dérivés ou produits similaires auxquels sont incorporées des substances considérées comme toxiques ou nuisibles par le Conseil.

§ 2. — Sont considérées comme produits cosmétiques pour l'application de la présente loi, les préparations ou substances qui sont destinées à être mises en contact avec la surface ou les muqueuses du corps humain en vue de les nettoyer, de les protéger, de les embellir ou d'en modifier l'aspect ou la fonction sans action thérapeutique ou physiologique.

door hun aanwezigheid in of op een eetwaar gevallen kunnen hebben onafhankelijk zowel van hun eventuele voedingswaarde als van hun natuurlijk gehalte aan vitamines of aan aromatische of smaakgevende bestanddelen.

Het toevoegsel wordt opzettelijk genoemd, wanneer het met voorbedachten rade aan het voedsel toegevoegd is en het wordt technologisch genoemd, wanneer het overblijfsels betreft van stoffen of gereedschappen, gebruikt voor de bewerkingen en behandelingen die het in de handel brengen voorafgaan en toegepast worden bij de productie, de opslag, de fabricage, de bereiding, of de bewaring van voedsel, of nog wanneer het stoffen betreft voortkomende van de verpakking.

§ 3. — De Minister maakt van de toegelaten toevoegsels een lijst op en houdt die bij. Hij bepaalt zo nodig in welke eetwaren en in welke verhoudingen zij mogen bevatten.

§ 4. — Het in de handel brengen van de voedingswaren of -stoffen die toevoegsels bevatten welke niet op de bij § 3 bedoelde lijst voorkomen, moet vooraf het voorwerp zijn van een aanvraag tot inschrijving op deze lijst, in te dienen bij de Minister die de Volksgezondheid in zijn bevoegdheid heeft.

Dit doelt uitspraak over de aanvraag na het advies van de Hoge Gezondheidsraad te hebben ingewonnen. Dit advies betreft de schadelijkheid van het toevoegsel en de graad waarin het door het menselijk organisme wordt geduld. Het houdt tevens rekening met de nuttigheid, de wenselijkheid of de noodzakelijkheid van het gebruik van een opzettelijk toevoegsel of van de onvermijdelijke aanwezigheid van een technologisch toevoegsel.

De verzoeker is gehouden aan de Minister alle gegevens te verstrekken die het de Hoge Gezondheidsraad mogelijk moeten maken zijn advies uit te brengen.

Indien het toevoegsel wordt toegelaten, wordt het op de bij § 3 bedoelde lijst ingeschreven.

§ 5. — Op voorstel van of na advies van de Hoge Gezondheidsraad kan de Minister te allen tijde een toegelaten toevoegsel van de lijst schrappen of de hoeveelheid ervan beperken.

Art. 4.

Beroep kan bij de Koning worden ingesteld tegen de verbodsmaatregelen bedoeld bij artikel 2, 1°, tweede lid, alsook tegen de weigering van inschrijving op de lijst bedoeld bij artikel 3, § 3, en de schrapping van deze lijst. Het beroep is niet schorsend wanneer de krachtens artikel 3, § 5 genomen beslissing op schadelijkheidscriteria gesteund is.

Art. 5.

§ 1. — Op voorstel of na advies van de Hoge Gezondheidsraad kan de Koning het te koop aanbieden, de verkoop of de overdracht onder al dan niet bezwarende titel van cosmetica, alsmede van tabak en derivaten daarvan of soortgelijke produkten, waarin door de Raad als toxic of schadelijk aangemerkt stoffen bijgemengd zijn, reglementeren of verbieden.

§ 2. — Voor de toepassing van deze wet worden onder cosmetica verstaan preparaten en stoffen die met de huid of de slijmvliezen van het menselijk lichaam in aanraking worden gebracht om deze te reinigen, te beschermen, te verfraaien of om het uitzicht of de functie ervan te wijzigen zonder therapeutische of fysiologische werking.

Art. 6.

§ 1. — Sans préjudice des attributions des officiers de police judiciaire, le bourgmestre ou son délégué, ainsi que les agents désignés à cette fin par le Ministre qui a la Santé publique dans ses attributions surveillent l'exécution des mesures ou des règlements arrêtés en vertu de la présente loi.

Ils peuvent pénétrer en tous lieux affectés à la vente des produits visés par la présente loi pendant tout le temps qu'ils sont ouverts au public. Il en est de même pour les dépôts attenant à ces lieux.

Ils peuvent également pénétrer, à tout moment, dans les locaux qui servent à la fabrication et à la préparation des produits visés par la présente loi et destinés à la vente, ainsi que dans les lieux où ils sont entreposés.

Ils peuvent exiger la production de toutes écritures et documents commerciaux relatifs aux produits visés par la présente loi et de tous documents imposés par les arrêtés pris en exécution de la présente loi.

§ 2. — Ils constatent les infractions aux lois et règlements sur la matière dans des procès-verbaux faisant foi jusqu'à preuve du contraire. Une copie du procès-verbal est remise au contrevenant dans les trois jours de la constatation.

Art. 7.

Le Roi règle le mode et les conditions de la prise d'échantillons, de même que l'organisation et le fonctionnement des laboratoires d'analyse.

Art. 8.

Est puni d'un emprisonnement de huit jours à six mois et d'une amende de vingt-six à mille francs ou de l'une de ces peines seulement :

1° celui qui importe, exporte, fabrique, prépare, transporte, détient à des fins commerciales, conserve, vend, offre en vente, cède à titre onéreux ou gratuit, distribue ou débite des denrées et substances servant à l'alimentation humaine, sans s'être conformé aux dispositions des arrêtés pris en exécution de l'article 1er de la présente loi;

2° celui qui enfreint les dispositions des arrêtés royaux pris en exécution de l'article 2 de la présente loi, ou qui ne se soumet pas à l'examen médical prévu à cet article, ou qui en infraction au même article ne respecte pas l'interdiction ou la limitation d'exercer son activité.

Art. 9.

Est puni d'un emprisonnement de huit jours à trois mois et d'une amende de 26 à 300 francs ou de l'une de ces peines seulement celui qui, sans intention frauduleuse, vend, débite, expose en vente ou cède à titre gratuit des denrées ou substances alimentaires gâtées, corrompues, nuisibles ou déclarées nuisibles par un règlement de l'administration générale, provinciale ou communale.

Art. 6.

§ 1. — Onverminderd de ambtsbevoegdheid van de officieren van gerechtelijke politie, houden de burgemeester of diens afgevaardigde, alsook de ambtenaren daartoe aangezeten door de Minister die de Volksgezondheid in zijn bevoegdheid heeft, toezicht over de uitvoering van de krachtens deze wet uitgevaardigde maatregelen of verordeningen.

Zij hebben toegang tot alle plaatsen die worden gebruikt voor de verkoop van de in deze wet bedoelde produkten al de tijd dat die plaatsen toegankelijk zijn voor het publiek. Dit geldt eveneens voor de daaraan grenzende opslagplaatsen.

Zij hebben eveneens te allen tijde toegang tot de lokalen die dienen voor de fabricage en de bereiding van de in deze wet bedoelde produkten die voor de verkoop bestemd zijn, alsook tot de plaatsen waar deze zijn opgeslagen.

Zij mogen de overlegging eisen van alle handelsgeschriften en -bescheiden betreffende de bij deze wet bedoelde produkten en van alle documenten verplicht gesteld bij de krachtens deze wet uitgevaardigde besluiten.

§ 2. — Zij stellen de overtreding van de desbetreffende wetten en verordeningen vast in processen-verbaal die gelden tot het tegendeel bewezen is. Een afschrift van het proces-verbaal wordt binnen drie dagen na de vaststelling aan de overtreder overhandigd.

Art. 7.

De Koning regelt de voorwaarden voor het nemen van monsters, alsook de organisatie en de werking van de laboratoria voor ontleding.

Art. 8.

Wordt gestraft met een gevangenisstraf van acht dagen tot zes maanden en met een geldboete van zesentwintig tot duizend frank of met één dezer straffen alleen :

1° hij die waren of stoffen bestemd voor de menselijke voeding invoert, uitvoert, fabriceert, bereidt, vervoert, tot handelsdoeleinden voorhanden houdt, bewaart, verkoopt, te koop aanbiedt, onder al dan niet bezwarende titel overdraagt, verdeelt of slijt zonder inachtneming van het bepaalde in de besluiten die ter uitvoering van artikel 1 van deze wet worden genomen.

2° hij die de bepalingen van de koninklijke besluiten genomen ter uitvoering van artikel 2 van deze wet overtreedt, of die zich niet aan het door dit artikel voorgeschreven geneeskundig onderzoek onderwerpt, of die in strijd met hetzelfde artikel, het verbod of de beperking op de uitoefening van zijn bedrijvigheid niet opvolgt.

Art. 9.

Wordt gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot drie maanden en met een geldboete van 26 tot 300 frank of met één dezer straffen alleen, hij die zonder bedrieglijk opzet bedorven, ontaarde, schadelijke of door een verordening van het algemeen, provinciaal of gemeentelijk bestuur schadelijk verklaarde voedingsstoffen verkoopt, slijt, te koop stelt of onder niet bezwarende titel overdraagt.

Art. 10.

Est puni d'un emprisonnement d'un mois à un an et d'une amende de cent à cinq mille francs ou de l'une de ces peines seulement :

1° celui qui introduit dans le commerce, à quelque titre que ce soit, des denrées ou substances alimentaires, alors qu'il ne pouvait ignorer qu'elles contiennent un ou plusieurs additifs non autorisés ou une quantité d'additifs plus grande que celle autorisée par le Ministre qui a la Santé publique dans ses attributions;

2° celui qui offre en vente, vend, cède à titre onéreux ou gratuit des produits cosmétiques, du tabac et ses dérivés ou produits similaires, sans s'être conformé aux dispositions des arrêtés pris en exécution de l'article 5 de la présente loi;

3° celui qui fait de la réclame pour des denrées ou substances alimentaires, des additifs, des produits cosmétiques, du tabac et des produits dérivés ou similaires, et leur attribue, en matière d'hygiène et de santé publique, des propriétés ou des caractères qu'ils ne possèdent pas.

Sont exempts des peines portées à l'alinéa premier du présent article, les éditeurs, imprimeurs et généralement toutes personnes qui assurent la diffusion de la réclame s'ils font connaître le nom de la personne domiciliée en Belgique qui en est l'auteur ou qui a pris l'initiative de sa diffusion.

Art. 11.

Sans préjudice de l'application des peines comminées par les articles 269 à 274 du Code pénal, est puni d'un emprisonnement de huit jours à un mois et d'une amende de vingt-six à deux cents francs ou de l'une de ces peines seulement, celui qui se refuse ou s'oppose aux visites, aux inspections ou à la prise d'échantillons par les agents habilités à rechercher et à constater les infractions aux lois et règlements relatifs à l'objet de la présente loi.

Art. 12.

Les dispositions des articles 8 à 10 ne préjudicien en rien aux dispositions des articles 454 à 457, 498 à 504 du Code pénal.

En cas de récidive dans un délai de trois ans après une condamnation du chef d'une infraction à la présente loi et aux arrêtés d'exécution pris en exécution de celle-ci, la peine peut être élevée au double.

Les dispositions du livre I du Code pénal, y compris le chapitre VII et l'article 85, sont applicables aux infractions visées aux articles 8 à 11.

Art. 13.

Sont saisis et confisqués par mesure de salubrité publique, lorsqu'ils sont trouvés en la possession de celui qui vend, débite, expose en vente, ou cède à titre gratuit :

1° les denrées et substances alimentaires gâtées, corrompues, nuisibles ou déclarées nuisibles par un règlement de l'administration générale, provinciale ou communale;

2° les denrées et substances alimentaires contenant un ou plusieurs additifs non autorisés ou une quantité d'additifs supérieure à celle autorisée par le Ministre qui a la Santé publique dans ses attributions;

Art. 10.

Wordt gestraft met gevangenisstraf van één maand tot één jaar en een geldboete van honderd tot vijf duizend frank of met een dezer straffen alleen :

1° hij die in enigerlei hoedanigheid voedingswaren of -stoffen in de handel brengt wetende dat zij één of meer niet toegelaten toevoegsels bevatten of dat zij een grotere hoeveelheid aan toevoegsels bevatten dan die welke door de Minister die de volksgezondheid in zijn bevoegdheid heeft, is toegelaten;

2° hij die cosmetica, tabak en derivaten daarvan of soortgelijke produkten te koop aanbiedt, verkoopt, onder al dan niet bezwarende titel overdraagt, zonder inachtneming van het bepaalde in de besluiten genomen ter uitvoering van artikel 5 van deze wet;

3° hij die reclame maakt voor voedingswaren of -stoffen, toevoegsels, cosmetica, tabak en derivaten of soortgelijke produkten en daaraan uit een oogpunt van hygiëne en volksgezondheid hoedanigheden of kenmerken toeschrijft die zij niet bezitten.

De in het eerste lid van dit artikel bepaalde straffen gelden niet voor de uitgevers, drukkers en in 't algemeen alle personen die bij de verspreiding van de reclame betrokken zijn, indien zij de naam vermelden van de in België gevestigde persoon, die er de auteur van is of die het initiatief tot de verspreiding ervan genomen heeft.

Art. 11.

Onverminderd de toepassing van de straffen gesteld bij de artikelen 269 tot 274 van het Strafwetboek, wordt gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot één maand en met geldboete van zeventwintig frank tot tweehonderd frank of met een van die straffen alleen, hij die niet toestemt in of zich verzet tegen de bezoeken, de inspecties of de monsternemingen verricht door de ambtenaren die gemachtigd zijn om overtredingen van de wetten en verordeningen betreffende het voorwerp van deze wet op te sporen en vast te stellen.

Art. 12.

De beschikkingen van de artikelen 8 t/m 10 doen geen afbreuk aan de voorschriften van de artikelen 454 tot 457, 498 tot 504 van het Strafwetboek.

In geval van herhaling binnen drie jaar na een veroordeling wegens een misdrijf omschreven bij deze wet en bij de ter uitvoering van deze wet vastgestelde besluiten, kan de straf worden verdubbeld.

De bepalingen van boek I van het Strafwetboek, met inbegrip van hoofdstuk VII en artikel 85, zijn toepasselijk op de misdrijven omschreven bij de artikelen 8 tot 11.

Art. 13.

Bij maatregel van openbare sanering worden in beslag genomen en verbeurd verklaard wanneer zij in het bezit gevonden worden van hem die verkoopt, slijt, te koop stelt, of onder niet bezwarende titel overdraagt :

1° de bedorven, ontaarde, schadelijke of door een verordening van het algemeen, provinciaal of gemeentelijk bestuur schadelijk verklaarde voedingswaren en -stoffen;

2° de voedingswaren en -stoffen die één of meer niet toegelaten toevoegsels of een grotere hoeveelheid toevoegsels, dan toegelaten door de Minister die de Volksgezondheid in zijn bevoegdheid heeft, bevatten;

3e les produits cosmétiques, tabac et dérivés ou produits similaires auxquels sont incorporés des substances déclarées toxiques ou nuisibles par les arrêtés pris en exécution de l'article 5 de la présente loi.

Lorsque des denrées ou substances alimentaires visées au présent article ne sont pas, en raison de leur nature ou de leur état, susceptibles de se conserver sans altération, elles sont détruites ou dénaturées à l'intervention de l'agent verbalisant assisté d'un officier de police judiciaire ou d'un fonctionnaire compétent en la matière qui signeront conjointement les procès-verbaux de saisie et de destruction ou de dénaturation de ces denrées ou substances alimentaires.

Dans le cas de saisie opérée en exécution du présent article, la personne à charge de qui elle est opérée peut se faire délivrer un échantillon.

Art. 14.

Les dispositions de la présente loi ne portent pas préjudice aux droits que les lois en vigueur confèrent aux autorités communales en vue de s'assurer de la fidélité du débit des denrées ou substances alimentaires et de leur salubrité, ainsi que de réprimer les infractions aux règlements portés en ces matières par lesdites autorités.

Art. 15.

Il est inséré dans le Code pénal un article 501bis, rédigé comme suit :

Sera puni d'un emprisonnement de huit jours à trois mois et d'une amende de vingt-six à trois cents francs ou d'une de ces peines seulement celui qui, sans l'intention frauduleuse exigée par l'article 500, aura vendu, débité, ou exposé en vente des denrées ou boissons alimentaires falsifiées.

Art. 16.

L'article 503 du Code pénal est remplacé par la disposition suivante :

Les denrées alimentaires ou boissons falsifiées trouvées en la possession du coupable seront saisies et confisquées.

Toutefois, lorsque la falsification aura pour effet de rendre ces denrées ou boissons impropre à l'alimentation et qu'en raison de leur nature ou de leur état, elles ne sont pas susceptibles de conservation, elles seront détruites ou dénaturées après prise d'échantillon par l'agent verbalisant, assisté d'un officier de police judiciaire qui signeront conjointement les procès-verbaux de saisie et de destruction ou de dénaturation de ces denrées alimentaires ou boissons. La confiscation en sera prononcée en tout état de cause.

Les denrées alimentaires ou boissons qui, nonobstant la falsification, demeurent propres à l'alimentation pourront être remises à une institution d'assistance sociale dépendant d'une administration subordonnée, soit immédiatement après prise d'échantillon s'il s'agit de denrées alimentaires ou boissons non susceptibles de conservation, soit, si elles sont susceptibles de conservation, après décision judiciaire prononçant la confiscation.

3e de cosmetica, tabak en derivaten of soortgelijke produkten, waaraan stoffen toegevoegd zijn die door besluiten, genomen ter uitvoering van artikel 5 van deze wet, toxicisch of schadelijk verklaard worden.

Wanneer voedingswaren of -stoffen, als bedoeld in dit artikel, wegens hun aard of hun toestand niet bewaard kunnen worden zonder te ontgaarden, worden zij vernietigd of gedenatureerd door tussenkomst van de bekeurende beambte, bijgestaan door een officier van de gerechtelijke politie of een ter zake bevoegde ambtenaar die gezamenlijk de processen-verbaal van inbeslagneming en vernietiging of denaturering van die voedingswaren of -stoffen ondertekenen.

Ingeval de inbeslagneming ter uitvoering van dit artikel geschieft, kan de persoon ten laste van wie zij verricht wordt zich een monster doen afleveren.

Art. 14.

De bepalingen van deze wet doen geen afbreuk aan de rechten die de vigerende wetten aan de gemeentelijke overheid verlenen om zich te vergewissen van de echtheid en van de gezonde toestand der te koop gestelde voedingswaren of -stoffen en om de overtreding te betegelen van de verordeningen welke dienaangaande door deze overheid zijn uitgevaardigd.

Art. 15.

In het Strafweboek wordt een als volgt opgesteld artikel 501bis ingelast :

Wordt gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot drie maanden en met geldboete van zesentwintig tot driehonderd frank of met één dezer straffen alleen, hij die, zonder het in artikel 500 vereiste bedrieglijk opzet, vervalste eetwaren of dranken heeft verkocht, geslepen of te koop gesteld.

Art. 16.

Artikel 503 van het Strafwetboek wordt door de volgende bepaling vervangen :

De vervalste eetwaren of dranken die in het bezit van de schuldige worden gevonden, worden in beslag genomen en verbeurd verklaard.

Nochtans moeten die eetwaren of dranken, wanneer zij ingevolge de vervalsing voor de voeding ongeschikt zijn gemaakt en wegens hun aard of toestand niet kunnen worden bewaard, na monsterneming worden vernietigd of gedenatureerd door de bekeurende beambte, bijgestaan door een officier van de gerechtelijke politie, die gezamenlijk de processen-verbaal van de verbeurdverklaring en vernietiging of denaturering van die eetwaren of dranken ondertekenen. In ieder geval wordt de verbeurdverklaring bevolen.

De eetwaren of dranken die niettegenstaande hun vervalsing voor de voeding geschikt blijven, mogen worden overgedaan aan een van een ondergeschikt bestuur ahangende inrichting voor maatschappelijk dienstbetoon, hetzij onmiddellijk na monsterneming — zo het eetwaren of dranken betreft die niet voor bewaring vatbaar zijn — hetzij na rechterlijke beslissing waarbij de verbeurdverklaring wordt bevolen, zo deze eetwaren of dranken vatbaar zijn voor bewaring.

Art. 17.

Les dispositions des articles 500, 501, 501bis et 502 du Code pénal ainsi que des articles 6 et 13 de la présente loi sont applicables aux médicaments.

Art. 18.

La loi du 4 août 1890 relative à la falsification des denrées alimentaires est abrogée, à l'exception des alinéas 2 et 3 de l'article 4 qui a modifié l'article 5 de la loi du 9 juillet 1858 ayant pour objet l'introduction d'une nouvelle pharmacopée officielle, et de l'article 6.

A l'article 6 de la loi du 4 août 1890, les mots : « de l'article 1er et », sont supprimés.

Les dispositions réglementaires prises en application de la loi du 4 août 1890 sont maintenues en vigueur jusqu'à leur abrogation.

Art. 17.

De bepalingen van de artikelen 500, 501, 501bis en 502 van het Strafwetboek, alsook de artikelen 6 en 13 van deze wet zijn op de geneesmiddelen toepasselijk.

Art. 18.

De wet van 4 augustus 1890 betreffende de vervalsing van levensmiddelen, wordt opgeheven, uitgezonderd de leden 2 en 3 van artikel 4, waardoor artikel 5 van de wet van 9 juli 1858 op de invoering van een nieuwe officiële farmacopee wordt gewijzigd, en artikel 6.

In artikel 6 van de wet van 4 augustus 1890 worden de woorden : « artikel 1 en » geschrapt.

De reglementaire voorschriften ter uitvoering van de wet van 4 augustus 1890 blijven van kracht tot wanneer zij opgeheven worden.

ANNEXE.

**COMITE DE CONTACT
DES CONSOMMATEURS
DE LA COMMUNAUTE EUROPEENNE.**

**DEUXIEME SESSION D'ETUDES,
TENUE A BRUXELLES,
LES 19 ET 20 MARS 1963.**

L'harmonisation des législations alimentaires.

I. — L'harmonisation doit conduire à une amélioration de l'ensemble des réglementations alimentaires nationales du point de vue de la protection du consommateur. Elle doit choisir comme référence minimum les textes nationaux les mieux élaborés.

II. — Une directive de base doit préciser les règles à respecter par chaque pays, pour procéder à l'harmonisation de sa loi fondamentale sur les denrées alimentaires :

a) établir des définitions communes pour les dénominations «denrée alimentaire», «additifs», «produits et objets usuels»;

b) inclure dans la définition «additif» :

1. les substances intentionnellement ajoutées aux denrées alimentaires;
2. les substances incorporées fortuitement dans les denrées alimentaires;
3. les substances formées dans les denrées alimentaires au cours d'un traitement.

c) interdire toute pratique qui n'est pas autorisée explicitement;

d) soumettre à des restrictions l'emploi d'additifs dans les aliments;

e) exiger que tout additif et tout processus industriel soit non seulement inoffensif mais réponde à une réelle nécessité technique et soit utilisé dans l'intérêt du consommateur. Il serait en effet inadmissible qu'un additif, même inoffensif, soit employé sans raison majeure, provoque un affaiblissement de la qualité des denrées alimentaires, masque une qualité insuffisante, camoufle des altérations ou encore déçoive le consommateur;

f) exiger de l'utilisateur ou du responsable les preuves de l'innocuité pour les additifs, produits et objets usuels, de l'utilité et de la nécessité technique pour les additifs;

III. — Le droit du consommateur à une information complète et objective doit être reconnu officiellement et notamment :

a) par la déclaration obligatoire des additifs;

b) par un étiquetage informatif, dans chaque langue du pays où le produit est vendu, donnant toutes précisions sur la nature, la qualité et la composition des produits achetés;

c) par une réglementation des mentions figurant sur les étiquettes, et notamment l'interdiction de toute allusion à des propriétés thérapeutiques ou médicales;

d) en soumettant la publicité à une règle rigoureuse : «toute affirmation doit reposer sur des preuves».

IV. — Une organisation plus rationnelle et un meilleur équipement scientifique des laboratoires sont indispensables.

V. — L'harmonisation doit tendre à réaliser l'équivalence des contrôles et des sanctions dans les Etats membres de la C.E.E.

BIJLAGE.

**CONTACTCOMITE VAN DE VERBRUIKERS
VAN DE
EUROPESE ECONOMISCHE GEMEENSCHAP.**

**TWEEDE STUDIEZITTING
GEHOUDEN TE BRUSSEL
OP 19 EN 20 MAART 1963.**

Harmonisatie van de wetgeving betreffende eetwaren.

I. — De harmonisatie moet leiden tot een verbetering van het geheel van de nationale eetwarenreglementeringen ten aanzien van de bescherming van de verbruiker. Zij moet als minimumreferentie de best opgestelde nationale teksten kiezen.

II. — Een basis-richtlijn moet de door elk land na te leven regelingen nader omschrijven, om over te gaan tot de harmonisatie van haar fundamentele eetwarenwet :

a) de gemeenschappelijke bepalingen vaststellen voor de benamingen «eetwaar», «toevoegsels», «gebruiksvoorwerpen» of -produkten»;

b) de bepaling «toevoegsel» dient te omvatten :

1. de opzettelijk aan de eetwaren toegevoegde stoffen;
2. de stoffen die toevallig aan de eetwaren worden toegevoegd;
3. de stoffen die, tijdens hun behandeling, in de eetwaren ontstaan;

c) elke praktijk verbieden die niet uitdrukkelijk is toegelaten;

d) het gebruik van toevoegsels in de eetwaren aan beperkingen onderwerpen;

e) eisen dat elk toevoegsel en elk industrieel processus niet alleen onschadelijk is maar beantwoordt aan een werkelijke technische noodzakelijkheid en aangewend wordt in het belang van de verbruiker. Het zou ingeraden niet aanneembaar zijn dat een toevoegsel, zelfs onschadelijk, zonder overwegende reden een vermindering van de kwalitatieve waarde van eetwaren zou veroorzaken, een onvoldoende kwaliteit zou verbergen, bederf zou verhelen of de verbruiker zou teleurstellen.

f) van de gebruiker of de verantwoordelijke de bewijzen van de onschadelijkheid eisen voor de toevoegsels, gebruiksvoorwerpen en -produkten, en de noodzakelijkheid en de technische noodwendigheid voor de toevoegsels;

III. — Het recht van de verbruiker op een volledige en objectieve voorlichting dient officieel erkend, namelijk :

a) door het verplicht verklaren van de toevoegsels;

b) door een informatieve etikettering, in de voertaal van het land waar het produkt verkocht wordt, waarbij alle bijzonderheden worden verstrekt omtrent de aard, de kwaliteit en de samenstelling van de gekochte produkten;

c) door een reglementering van de vermeldingen die voorkomen op de etiketten, en namelijk door het verbieden van elke toespeling omtrent therapeutische en geneeskundige eigenschappen;

d) door de publiciteit aan een strenge regel te onderwerpen : «elke bewering dient door bewijzen gestaafd».

IV. — Een meer rationele organisatie en een meer doelmatige wetenschappelijke uitrusting van de laboratoria zijn onontbeerlijk.

V. — De harmonisatie moet streven naar het verwezenlijken van gelijkwaardige controles en straffen in de lidstaten van de E.E.G.